

גליון מס' 92

ב"ה, ערב שבת קודש פרשת חוקת תשפ"ב

כיקרוב

בלימוד החסידות ובדרכי החסידות

הדרך למסכת
יבמות
מתורת רבנו
ללומדי
הדף היומי

היולולא הרבי

ג' תמוז • כ"ח שנים
להסתלקות כ"ק
אדמו"ר זי"ע

לא יעזוב צאן מרעיתו
'החוזר' הגה"ח
הרב יואל כהן זצ"ל

כיצד נלכה באורחותיו
הגה"ח הרב חיים שלום
דייטש שליט"א

שלוחי הרבי בתאילנד, הרה"ג הרב יוסף חיים קנטור והרב נחמיה וילהלם, מגוללים בשיחה מיוחדת ל'כי קרוב' את מסכת השליחות רבת השנים ומציגים את מהות העומק שבה, חושפים את התפנית שהתחוללה בג' תמוז, משתפים בסיפורים עוצרי נשימה על נשמות של יהודים מקומיים ומטיילים שהכירו את בוראם ומצביעים על התנופה האדירה עם חנוכת הקומפלקס הענק בלב בנגקוק בשבוע שחלף

אי לאו האי
יומא דקא
גרים כמה
תרמילאי
איכא בשוקא

הפנימיות של רועה ישראל היא צאן מרעיתו מיוחד לקראת יום ההילולא ג' תמוז

אם כך, נשאלת השאלה: מכיון שהקב"ה אמר למשה רבנו "לך אני מגלה טעם פרה", הרי שהוא ידע גם את טעמה של מצוות פרה אדומה, ונמצא לכאורה שאצל משה רבנו היה חסר חלילה עניין ה'חוקים' – קיום מצווה אך ורק מתוך קבלת עול וביטול להקב"ה; קיום מצווה באופן של 'חקיקה'. הייתכן שכך יהיה?!

אמנם שלמה המלך ידע גם הוא את טעמי כל ה'חוקים', אבל מכיון שטעמה של מצוות פרה אדומה לא נתגלה לו, הרי שנשארה לו לפחות מצווה אחת שבה התקיים אצלו עניין ה'חוקה', הביטול והחקיקה; אבל אצל משה רבנו, שידע את טעמי כל המצוות, ובכלל זה "טעם פרה" – איך התקיים אצלו העניין של 'חוקה'?

עשיר וחסר לו

כדי לבאר זאת, מביא הרבי במאמרו את דברי הזוהר (ח"א קסח, ב) על הפסוק "תפילה למשה" (תהילים צ, א), שתפילה משה היא "תפילת עשיר". גם בגמרא (נדרים לח, א) נאמר שמשה היה עשיר. 'עשיר' הוא מי שלא חסר לו מאומה, והוא משופע ברוב שפע. הכוונה כאן לעשירות הן בגשמיות הן ברוחניות. במאמר מבורר באריכות עניין העשירות של משה ברוחניות, שמשה הוא בחינת 'דעת עליון', המקבל מפנימיות הכתר, מדריגת 'עתיק', היינו אור אין סוף שלמעלה מגדר העולמות. משמעות הדבר, שאצל משה האירו הדרגות הנעלות ביותר באלוקות.

מזה מובן שתפילת משה לא הייתה בעבור עצמו, שהרי לא היה חסר לו שום דבר, אלא כדאיתא במדרש (ילקוט שמעוני) על הפסוק: "משה לא ביקש לעצמו אלא בשביל ישראל". ומקשה במאמר, הרי מהותה ופעולתה האמיתית של תפילה היא כשהדבר באמת חסר למתפלל, ולכאורה עניין זה של חיסרון לא היה אצל משה?

מבאר הרבי במאמר ביאור נפלא, המלמד מהי מהותו של משה רבנו, מנהיג ורועה

כשחסר דבר מה לישראל – הדבר
חסר גם למשה רבנו. גם אם מצד
עצמו יש לו הכול, הרי בפנימיותו
ובעיקרו זה חסר לו, מכיון שהדבר
חסר לצאן מרעיתו

ישראל. וזה לשונו:

"ויש לומר הביאור בזה, דכיון שמשה הוא רוען של ישראל, לכן, כשחסר איזה ענין בכנסת ישראל, הוא כמו שחסר העניין גם אצלו. דנוסף לזה שהצער שלו על זה שחסר לישראל היה צער גדול ביותר, כאילו שהוא עצמו היה החסר, הנה גם החיסרון דישאל היה החיסרון שלו. כי משה וישראל הם חד, ובלשון רש"י (חוקת כא, כא): 'שמשה הוא ישראל וישראל הם משה'..."

"ולאוסף, זה שמשה הוא רוען של ישראל, זהו עניינו העיקרי. וכל המעלות שלו, כולל זה שהיה עשיר גם ברוחניות, בחינת דעת עליון שמקבל מעתיק, הם טפלים, בחינת חיצוניות, לגבי זה שהיה רוען של ישראל".

ביאור הדברים:

כל העשירות הרוחנית של משה רבנו מצד עצמו, הדרגות העליונות והנשגבות שלו – היא החיצוניות של משה, ואילו עיקר עניינו ופנימיותו של משה רבנו היא היותו רועה ישראל, 'רעיא מהימנא', הרועה הנאמן של עם ישראל. ואצל רועה נאמן, כל מציאותו היא – צאן מרעיתו. לכן כשחסר דבר-מה לישראל – הדבר חסר גם למשה רבנו. גם אם מצד

פרשת חוקת נפתחת במצוות פרה אדומה: "זאת חוקת התורה... ויקחו אליך פרה אדומה תמימה וגו'" (חוקת יט, ב). את הפרה האדומה נצטוו בני ישראל להביא אל משה רבנו – "ויקחו אליך פרה אדומה". בטעם הדבר איתא במדרש: "אמר לו הקב"ה למשה, לך אני מגלה טעם פרה, אבל לאחר – חוקה" (במדבר ר' יט, ו). הקב"ה גילה למשה רבנו את הטעם של מצוות פרה אדומה.

ידוע שיש במצוות שני סוגים: יש מצוות שכליות, שטעמן מובן בשכל, ויש מצוות הנקראות 'חוקים', שטעמן אינו ידוע. בין החוקים עצמם מצוות פרה אדומה היא החוק הגדול ביותר, ולכן נאמר עליה "זאת חוקת התורה". וכדאיתא במדרש (שם ג): "אמר שלמה על כל אלה עמדת, ופרשה של פרה אדומה חקרת ושאלי ופשפשי, 'אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני'" (קהלת זכג). שלמה המלך ידע את טעמי כל המצוות, אפילו של החוקים, אבל את טעמה של מצוות פרה אדומה גם הוא לא ידע, ואילו למשה רבנו אמר הקב"ה "לך אני מגלה טעם פרה".

למשה אין 'חוקים'?

כאן מתעוררת שאלה:

מבואר בספרים שיש מעלה מסוימת במצוות מסוג ה'חוקים', שטעמן אינו ידוע, על המצוות השכליות. המעלה היא, שבקיום ה'חוקים' בא לידי ביטוי גדול יותר עניין הקבלת עול מלכות שמים, ההתבטלות של היהודי לקב"ה. כשיהודי מקיים מצווה שיש לו בה הבנה והשגה – הקיום נובע גם משכלו ומהבנתו, ולא מתבטא בזה כל-כך ביטולו להקב"ה. אבל כשהוא מקיים מצווה שאין לו בה שום הבנה ואין לו מושג על טעמה – בזה בא לידי ביטוי ביטולו לקב"ה.

ועד כדי כך גדלה מעלת החוקים, שמבואר בחסידות ש'חוקים' הם גם מלשון 'חקיקה' (לקוטי תורה בתחילת הפרשה). וכמבואר שם, שיש הבדל בין כתיבה לחקיקה. בכתיבה בדיו על הקלף – הקלף והאותיות הם שני דברים נפרדים, אלא שחיברו אותם זה לזה; ואילו בחקיקת אותיות באבן, האותיות אינן דבר נפרד, אלא הן חלק מהאבן עצמה.

זהו הפירוש ש'חוקים' הוא מלשון חקיקה – שדווקא ה'חוקים' חקוקים בנשמתו של יהודי. כשאדם עושה דבר מתוך הבנה שכלית – הדבר אינו חקוק בו. השכל הוא מציאות נוספת על מציאות האדם, ואינו הוא עצמו. ואילו כשיהודי מקיים מצוות שאינו מבין את טעמן, מתוך קבלת עול מלכות שמים – הדבר חקוק בעומק נשמתו. שכן פנימיותו ומהותו של יהודי היא – היותו בטל להקב"ה, ולכן בקיום ה'חוקים' דווקא באה לידי ביטוי מהותו הפנימית, והעניין 'חקוק' בו.

(במבט שטחי עלולים לחשוב שההפך הוא הנכון, שמצווה הנעשית מתוך הבנה חקוקה באדם יותר, אבל האמת היא שאדרבה, ה'חוקים' דווקא הם מלשון חקיקה, כנ"ל, והם נובעים מעומק מהותו).

לאור זאת מובן שיש מעלה במצוות מסוג ה'חוקים', שאינם מובנים ואין טעמם ידוע, שבוה מתבטא עניין שהוא נעלה משכל ומהבנה, עניין של ביטול לקב"ה, ובוה יש בחינה של 'חקיקה', הקשורה למהותו הפנימית של יהודי.

חיצוניותו בלבד, ואילו צאן מרעיתו הם היו עיקר מציאותו, הפנימיות שלו, ולכן בפנימיות – המאסר אכן היצר והציק לו, מפני צערם של החסידים. ולא כמו מי שמצטער בצער של מישהו אחר, אלא זו הייתה הצרה שלו; מכיוון שהפנימיות שלו היא צאן מרעיתו.

פנימיות צדיק עם צאנו

לפי זה הרבי מתרץ את השאלה הנ"ל בנוגע למשה רבנו, שהקב"ה אמר לו "לך אני מגלה טעם פרה" – הייתכן שהיה חסר לו עניין החוקים. התשובה היא: אכן, הוא ידע את הטעם, אבל מכיוון שישראל צאן מרעיתו אינם יודעים את הטעם של מצוות פרה אדומה, ואצלם המצווה הזאת היא בבחינת 'חוק' – הרי שגם לגבי משה רבנו זה 'חוק'! כשהוא לעצמו, הוא אכן ידע את הטעם, אבל בהיותו נשיא ישראל, מהותו האישית היא בבחינת רובד חיצוני שלו, ואילו מהותו הפנימיות היא היותו נשיא ישראל. ולכן, בפנימיותו, מצוות פרה אדומה היא גם אצלו בבחינת חוק, מכיוון שזה חוק לגבי ישראל. שכן פנימיותו של משה רבנו היא – ישראל, צאן מרעיתו.

פרשת חוקת חלה בכמה שנים ביום ג' תמוז או בסמיכות אליו (ולהעיר מהרמז בהמשך הפרשה: "ותמת שם מרים" – למה נסמכה פרשת מיתת מרים לפרשת פרה אדומה? לומר לך: מה קרבות מכפרין, אף מיתת צדיקים מכפרת" (חוקת כ,א. וברש"י)).

העניין האמור, מתורת הרבי על הפרשה, בקשר למהותו של משה רבנו, הרועה הנאמן של ישראל, מלמדנו על רועם של ישראל בדורנו, בהתייחס ליום ההילולא ג' בתמוז:

ידועים דברי רבותינו נשיאנו בנוגע לרועי ומנהיגי ישראל, ש"לא ייפרדו מעל צאן מרעיתם", ושהם "מתרפסים להדום כיסא מרום להתייבב לפני הוד א-ל רם ונשא להגן על עם ישורון לדרוש רחמי וחסדי האב על בניו עמו ונחלתו" (אגרות קודש אדמו"ר הרי"צ ח"א ע' קמא); וש"בכל עת ובכל מקום קדוש היותם, נושאים רינה ותפילה בעד המקושרים אליהם... להוושע בגשמיות וברוחניות" (היום יום כט אייר). בהשקפה ראשונה נראה שהפירוש הוא, שעל אף העליות שהצדיק עולה בעילוי אחר עילוי, ולמרות רוממות מדריגתו ומקומו העליון, בכל זאת "לא ייפרדו מעל צאן מרעיתם", אלא הצדיק חושב ומתפלל ומעורר רחמים גם על צאן מרעיתו, בני ישראל למטה.

מקומו הנעלה של הצדיק מצד עצמו – זוהי החיצוניות שלו, ואילו פנימיותו – זו נמצאת עם צאן מרעיתו למטה

אבל לפי המבואר לעיל מובן שזה הרבה יותר מכך: הקשר של הצדיק עם צאן מרעיתו – הוא עיקר מציאותו! מקומו הנעלה של הצדיק מצד עצמו – זוהי החיצוניות שלו, ואילו פנימיותו – זו נמצאת עם צאן מרעיתו למטה.

(ע"פ מאמר ד"ה זאת חוקת התורה תשכ"ט. ספר המאמרים מלוטק תמוז-אלול ע' כב)

עצמו יש לו הכול, הרי העדר החיסרון הוא בחיצוניות בלבד (שלכאורה יש לו הכול זה ולא חסר לו דבר), אבל בפנימיותו ובעיקרו זה חסר לו, מכיוון שזה חסר לצאן מרעיתו. ואין הפירוש שהוא רק הרגיש את חסרונם של בני ישראל והשתתף בצערם, כאילו שזה חסר לו, אלא הפירוש שזה באמת היה חסר אצלו, מפני שזה היה חסר לישראל, כי ישראל הם הפנימיות שלו.

אין הפירוש שיש במשה שני צדדים, משה מצד עצמו – שהוא עשיר ומשופע בכל טוב בגשמיות וברוחניות, ומשה כפי שהוא רועה נאמן של ישראל – שאצלו יש חיסרון, מפני שהדבר הזה חסר לישראל. אין כאן שני צדדים! היותו רועה נאמן של ישראל – היא עיקר מציאותו, ואילו העשירות שלו היא חיצונית וטפל לגבי עיקר עניינו. נמצא שבפנימיות – היה חסר לו. כי כשחסר לישראל – חסר למשה. שכן ישראל הם העיקר והפנימיות של משה רבנו.

צער העם נוגע לצדיק

כשם שזה כך בנוגע למשה רבנו, הרועה הנאמן הראשון של ישראל, כן הוא באשר למנהיגי ישראל שבכל הדורות, כמאמר "אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא" (תיקוני זוהר סט), שעיקר מציאותם היא – צאן מרעיתם. ובוזו מבאר הרבי שאלה בקשר לרבנו הזקן בעל התניא: ידוע שלאחר שרבנו הזקן ישב במאסר, ויצא לחירות ביום י"ט כסלו – התחילה עלייה ותוספת אצל אדמו"ר הזקן לגבי מה שהיה קודם לכן ("עיקר העניין של 'פוצו מעיינותיך חוצה' התחיל אחרי פטבורג". תורת שלום ע' 112).

הטעם לכך הוא, כי "יתרון האור מן החושך" (קהלת ב,ג). דווקא מן החושך נוצר יתרון ותוספת של אור, ולכן לאחר חושך המאסר נעשה אצל אדמו"ר הזקן "יתרון האור".

נשאלת השאלה: ידוע ש"כל ענין המאסר היה בהסכמת כ"ק רבנו הגדול. לא רק כ"ק רבנו הגדול, כי אם כל צדיק וצדיק מושל ושולט על כל העניינים הגשמיים... מה שצריך לקרות לצדיק הוא רק בהסכמת הצדיק. ומובן שהמאסר היה בהסכמת כ"ק רבנו הגדול. אילו לא הסכים הרבי – לא היו אוסרים אותו" (לקוטי דיבורים ח"א לזב).

[מובאת לכך ראיה מסיפור המאסר עצמו: במהלך הנסיעה למאסר, כשהגיע חצות של ערב שבת קודש, לא הסכים אדמו"ר הזקן להמשיך בנסיעה וציווה על הפקיד שהובילו לעצור. כשהפקיד סירב, נשברו בדרך פלא צירי הגלגלים של העגלה ולא יכלו להמשיך בנסיעה (רבנו התבטא על זה בדרך צחות: "צווחין אף עקתין בטלין ושבתין", 'אקסין' בידיש הם צירים, צירי העגלה שבתו והתבטלו). הרי שהכול היה בהסכמתו, וכשהוא לא הסכים לנסוע – לא נסעו].

אם כן, הרי כשאדם יושב במאסר בהסכמתו, מובן שלגביו זה כבר לא נחשב מאסר ואין בזה 'חושך' גדול. מצב כזה נראה רק בחיצוניות כמאסר. והרי העלייה שנעשתה בעקבות המאסר היתה עלייה אמיתית ופנימית. והשאלה היא: אם חושך המאסר היה בחיצוניות בלבד ולא לאמיתתם של הדברים, איך בא עליהם "יתרון האור מן החושך"? את ההסבר לכך מבאר הרבי על-פי הביאור שלעיל במהותו של רועה ומנהיג ישראל:

אצל אדמו"ר הזקן מצד עצמו – מכיוון שהמאסר היה בהסכמתו, אכן החושך היה בחיצוניות בלבד; אבל לצאן מרעיתו, בני ישראל בכלל ועדת החסידים בפרט – זה היה חושך אמיתי. בעבורם היה המאסר של הרבי העלם והסתור אמיתי. ומכיוון שעיקר מציאותו של רבנו הזקן היה צאן מרעיתו, והלוא אצלם היה המאסר עניין של חושך ממש, לכן גם אצל הרבי זה היה חושך, לא בחיצוניות אלא באמת.

למרות שזה היה בהסכמתו, ובהרגשתו האישית צער המאסר לא תפס מקום, הרי אדרבה, מדריגתו האישית לא הייתה עיקר מציאותו, כי זו

אלפי יעדים, נתיב אחד!
נתיב מדיה – היחיד שמגיע לכל בתי הכנסת בארץ!

אלפי בתי כנסת נהנים כל שבוע מחלוקת עלוני השבת בצורה הטובה והמשתלמת ביותר.

רצוה שהעלון שלך יגיע ליעדך?
טלפון אחד והוא בנתיב הנכון.
074-703-5009

נתיב מדיה
יחידת שיווק ופרסום

א חסידישע פארבריינגען

עם הגה"ח הרב חיים שלום דייטש, ראש כולל 'צמח צדק'

כי הם חיינו ואורך ימינו

השל"ח כתב לרבי שהוא עושה בעירו הרבה דברים טובים אך לא חשב על המענה החרף שיקבל

- מה סוד ההצלחה בהפצת המעיינות ועל מה נסוב הוויכוח בין החסידים אחרי מלחמת ששת הימים
- המתנתי לתשובה חודש ימים, ורק אחר כך הבנתי איזה שיעור הרבי לימד אותי • מתוך התוועדות לרגל יום ההילולא ג' תמוז עם בני הישיבות ואברכי הכוללים

קבוע. הוא לא יכול להזניח צד חשוב שכזה. מה גם שבאמת כדי להצליח בשליחות עם אחרים, אתה עצמך חייב להיות מלא וגדוש בתורה ועבודת ה'. אחרת - מה תיתן לאחרים כשחסר אצלך? באמת ראיתי פעם צילום כתב-יד של הרבי, בו הוא כותב לאברך שכנראה היה מולחב מעניין השליחות ורצה לצאת לפעול במקום מסוים מיד לאחר חתונתו, ש"בכדי להצליח בהפצה צריכה מקודם הכנה מוכרחת - ידיעת התורה וכו" !

החסיד ר' חיים ברוך הלברשטם הוא בן לשושלת צאנו שדבק בחסידות חב"ד בימי בחרותו. לימים זכה לשמש בביתו של הרבי, והוא יודע לספר על דברים שהתרחשו בקודש פנימה. הוא סיפר לי פעם על ההנהגה של הרבי בלילות. הרבי חזר הביתה מחדרו ב-770 לקראת חצות. ראשית שתה יחד עם הרבנית כוס תה, אחר כך ישב ללמוד בספרייה שבקומה הראשונה עד 1:30, אחר כך עלה על יצועו לשעה וחצי, שוב קם ללמוד ושוב חזר לנוח כשעתיים. אלו היו שעות המנוחה שלו - שלוש וחצי שעות בלבד, בהפסקה ללימוד ביניהן.

ר' חיים ברוך סיפר עוד, שבשנות חייה של הרבנית זוגתו של הרבי הריי"צ, הרבי היה סועד את סעודות החגים בדירת חמיו אדמו"ר הריי"צ בקומה העליונה של 770. גם שם ראה את ההתמדה המופלאה של הרבי בלימוד התורה. הסדר היה שאחרי התפילה הרבי היה עולה לדירה ומתיישב ללמוד באחד החדרים עד שיקראו לו שהכל מוכן לסעודה, ואז היה נכנס. בדרך כלל זה לא ארך זמן רב, לפעמים היה מדובר על דקות ספורות, כיוון שבאמת לא רצו שהרבי יחכה ודאגו להכין הכל מראש. בכל אופן, הרבי אמנם היה משאיר את דלת החדר פתוחה כדי שיוכלו לקרוא לו, אבל הריכוז שלו בלימוד באותן דקות היה מלא. הרבי היה מוציא מהארון גמרא גדולה ומתיישב ללמוד בריכוז שכזה, כאילו הוא מתכוון ללמוד שעות ארוכות.

תפקידו של בן ישיבה

כשה'מבצעים' של הרבי היו די טריים והכל היה חדש ומלהיב, היה פולמוס גדול בין החסידים ביחס לחלקם של בני הישיבות בעניין. הסיפור התחיל מיד אחרי מלחמת ששת הימים, כשמכל הארץ באו יהודים להתפלל בכותל. הייתה כזו התעוררות בעם ישראל שממש אי אפשר לתאר. הכותל היה מלא כל

אצל חסידים מקובל לומר שההתוועדות ביום ההילולא נועדה כדי לקיים "נלכה באורחותיו", כלשון הפסוק בישעיהו, וברוח דברי אדמו"ר הזקן באיגרת הקודש שבספר התניא בקשר לפטירתו של רבי מנחם מענדל מוויטבסק, שעל כל תלמידיו מוטל ללכת "בדרך ישרה אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו".

כשמתחילים לחשוב לקראת ג' תמוז על הליכה באורחותיו של הרבי, נראה לי שמדובר במשימה גדולה מאוד. אצל הרבי יש משהו ייחודי שלא ראינו אפילו אצל האדמו"רים הקודמים של חב"ד. "אורחותיו" של הרבי היו ממש בכל השטחים של התורה ועבודת ה'. אם באופן כללי עבודת ה' מחולקת לתורה עבודה וגמילות חסדים, ובתורה עצמה יש חלוקה לנגלה ונסתר, הרי שאצל הרבי ראינו דרכים וגישות מיוחדות בכל אחד ואחד מהחלקים הללו.

כמו שהרבי הקיף כל תחום בתורה, בנגלה ובנסתר, הוא הקיף גם את כל תחומי היהדות. ולכן אם יהודי רוצה לקיים "נלכה באורחותיו", הוא לא יכול להצטמצם ולומר שהוא שייך רק לתחום אחד. צריך לאחוז בכל התחומים: בתורה - בנגלה ובחסידות, בהתעוררות לעבודת ה' בתפילה, ובגמילות חסדים - בצדקה גשמית ובצדקה רוחנית, כלומר לעסוק בהפצה ובשליחות.

עם זאת, חשוב להדגיש שהרבי תמיד אמר שליחודי אסור לשכוח את תפקידו ועניינו העיקרי בכל תקופה בחייו.

שמעתי לאחרונה בשם חסיד המשמש שליח של הרבי באחת הערים, שסיפר על נזיפה רצינית שקיבל פעם מהרבי. זה היה לאחר שכתב מכתב ארוך לרבי בו פירט על הפעילות הענפה שלו בעירו בהפצת היהדות ומעיינות החסידות, וכתשובה הרבי הוכיח אותו על כך שבכל הדי"ח שלו הוא לא הזכיר אפילו פעם אחת את שיעורי הלימוד האישיים שלו בתורה. הרבי כתב לו שמן הלימוד אם היה לו שיעור לימוד ראוי לשמו הוא בוודאי היה מזכיר אותו, ואם הוא לא כתב, כנראה שהוא מזניח את הלימוד, ואם כך - כתב הרבי בצורה נוקבת - יש ספק אם בכלל הוא יכול להיקרא שליח.

לכאורה, לא מובן: מה הקשר בין הלימוד האישי לבין השליחות? הרי העבודה שלו בתור שליח היא להפיץ יהדות; נכון שהוא צריך ללמוד תורה, אבל זה כבר עניין פרטי שלו. למה נאמר שהשליחות נפגעת מחוסר בלימוד?

כנראה שהנקודה היא, שאם הוא שליח של הרבי, והרבי עצמו השקיע כל רגע פנוי בלימוד, גם השליח של הרבי מחויב בלימוד

לימים שמעתי עוד סיפורים כאלה, שכשהרבי רצה להוכיח מישהו על שהוא שוגה בהשקפתו ומעשיו, הדרך שלו להביע את זה הייתה על ידי עיכוב בתשובה. כיום, כשאין לנו את התוכחות הישירות מהרבי, צריך לדעת להתנער ולהזדעזע לבד...

ללמוד עם כל הלהט

אם מדברים על "נלכה באורחותיו" מהצד של לימוד התורה, אני נזכר בדבר מעניין: בדרך כלל, בעת ההתוועדויות של הרבי, הידיים שלו היו תמיד מוסתרות תחת מפת השולחן, כך שאלו שהיו לפניו לא ראו אותן. אבל חסיד אחד סיפר לי שמקומו הקבוע בהתוועדות היה בצד, וכשהרבי היה מדבר בענייני נגלה – דן בסוגיה בש"ס או ברמב"ם וכדומה – הוא ראה שהידיים של הרבי עברו 'כמו מכונה' בשיא הכוח. ואכן, לימוד התורה של הרבי היה בכל העוצמה.

שמעתי פעם סיפור מאחד החסידים על החשיבות שהרבי ייחס ללימוד בכלל, לפחות לשנות הנישואין הראשונות. אותו חסיד רצה להישאר בעילום שם, אבל אני יכול לומר לכם שמדובר ביהודי נאמן. וכך סיפר: בשנים המוקדמות יותר של הרבי, הסדר היה שכאשר הייתה לחסידים סיבה מיוחדת – יום הולדת וכדומה – היו נכנסים ל'יחידות' אצל הרבי עם נשותיהם. בהתחלה הרבי היה בעיקר מברך את שני בני הזוג, ואחר כך האישה הייתה יוצאת והרבי היה מדבר עם הבעל עוד זמן קצר בעניינים של עבודת ה'.

החסיד הזה סיפר שהוא נכנס פעם יחד עם אשתו, ותוך כדי ה'יחידות' הוא דיבר על הלימוד שלו בכולל הסמוך ל-770, ועל כך שהוא חושב לצאת לשליחות, וממילא לעזוב את הכולל.

אותו חסיד נחשב לאברך מצוין, והיה גם שותף בצוות ה'חוזרים' של הרבי, אלו שהיו צריכים לזכור את ההתוועדויות של הרבי בשבתות ובחגים – כשאי אפשר להקליט – בשלמותן בעל פה, ואחר כך היו משחזרים אותן ומעלים אותן על הכתב. בכל אופן, אחרי שהרבי בירך אותם ואשתו יצאה, הוא נשאר לעוד כמה רגעים עם הרבי, ובזמן הזה הרבי גער בו בקול: "אתה רוצה ללכת לשליחות? אתה פשוט לא רוצה ללמוד! הרי אין לך בעיה של פרנסה, ואם אתה רוצה לעזוב את הכולל, כנראה אתה לא רוצה ללמוד!"

חמיו של האברך הזה תמך בו והחזיק אותו בכולל, כך שפרנסתו הייתה מצויה לו, ולכן הרבי אמר שאין לו שום סיבה – נכון לעכשיו – להפסיק ללמוד.

חשוב לפענח את הכוונה של הרבי בצורה נכונה. בוודאי שהרבי דרש שיצאו לשליחות, אבל לא פחות מזה דרש לימוד בכולל קודם לכן, ושבזמן זה ילמדו כמו שצריך. ויותר מכך: גם מי שיוצא לשליחות, צריך לצאת בהרגשה של אילוף. בליט בריה, עקב מצב הדור, השליח מוותר על הרצון שלו ללמוד ולהגות בתורה יומם ולילה, כדי לפעול למען עם ישראל ולהגשים את הכוונה העליונה של רצון הבורא ברון הוא. אם מישהו סתם לא רצה ללמוד – הרבי לא היה מוכן לשמוע על זה.

כמובן, אני לא בא חס ושלום למעט מהחשיבות של עניין השליחות, אבל צריך לדעת איך להסתכל על כל דבר בצורה נכונה ומאוזנת. כל זמן שאברך נמצא בכולל, הוא צריך להיות שם בכל הכוח. לא רק כמו נעבעך כזה שאין לו ברירה. כביכול הוא בעצם היה רוצה לצאת לשליחות, אבל מה לעשות – הרבי אמר גם ללכת לכולל, אז נלך... התחושה צריכה להיות בריוק להפך. העניין של לימוד התורה הוא הנחת היסוד, והוא הרצון והתענוג העיקרי של כל יהודי. אלא שבשביל התכלית העליונה של קירוב הגאולה צריך להשקיע בהפצת ידידישקייט לכל העולם, וזאת הסיבה שהאברך מוותר מעצמו לטובת כלל ישראל.

הזמן ביהודים שבאו להתפלל. בהוראת הרבי הוקם דוכן התפילין המפורסם ברחבת הכותל, ואי אפשר היה לעמוד בקצב של האנשים שרצו להניח תפילין. מאות יהודים עמדו בתור כדי להניח תפילין. ההרגשה הייתה של התרוממות רוח שכזו, שאם היו אומרים שהמשיח הגיע – אף אחד לא היה מופתע מזה.

בכל אופן, הבעיה התחילה בסוף הקיץ. אחרי ימי החופש, כשהחסידיים שהיו בין המשמרות שאיישו את הדוכן בכותל – וגם במקומות נוספים ברחבי הארץ – חזרו לעבודה הסדירה שלהם כמורים ומלמדים במוסדות החינוך וכדומה, התעוררה 'מחלוקת' בין מרכז צעירי חב"ד שפיקד על המבצעים לבין ראש ישיבת 'תומכי תמימים' בכפר חב"ד. המנהל של צעירי חב"ד היה חסיד בשם ר' ישראל לייבוש, והוא רצה לקחת את בחורי הישיבה למבצעים בקביעות מדי יום. כנגדו עמד ראש הישיבה הגאון רבי יעקב הכהן כץ שהתפלל: "מה פירוש 'לקחת את הבחורים למבצעים'? הרי התחילו כבר את הלימודים". אך ר' ישראל לייבוש עמד על שלו:

"איך אפשר לא לקחת אותם? אינכם רואים איזו התעוררות יש בעולם? סדרי הלימוד לא קיימים עכשיו". כל אחד מהם עמד בתוקף על דעתו, וכדי להכריע בשאלה הם כתבו לרבי.

התשובה של הרבי הייתה שעניינם ותפקידם של בחורי ישיבה הוא לעסוק בתורה בהתמדה ושקידה. אמנם כן יש להקדיש זמן למבצעים ולנצל את ההתעוררות בעם לקרב את

הלבבות לתורה, אבל רק מחוץ לזמן של סדרי הלימוד. ובאמת אז נקבע – וכך הדבר נמשך עד היום בישיבות חב"ד בארץ ובכל העולם – שהבחורים יוצאים למבצעים רק בימי שישי בצהריים. בכך הרבי עשה סדר והדגיש שכל אחד צריך לדעת מה התפקיד העיקרי שלו.

האמת היא שגם לי עצמי היה סיפור כזה עם הרבי. באחת הפעמים שנסעתי אל הרבי, הייתה לי שאלה גדולה מאוד שלא יכולתי לפתור לבד. כתבתי מכתב מפורט לרבי, אבל לא קיבלתי תשובה. ניגשתי למזכיר ר' בנימין קליין ואמרתי שאני ממש צריך תשובה, אבל לא היה ביכולתו לעשות דבר. כתבתי שוב, ועוד פעם דיברתי עם ר' בנימין, אבל זה לא הועיל לי כלום. הייתי אז כמעט חודש אצל הרבי, ולמרות שכתבתי כמה פעמים לא קיבלתי תשובה, עד שכבר הייתי צריך לחזור לארץ. ישבתי שוב וכתבתי לרבי בבכי, שאין אף אחד שיכול לענות לי על השאלה שלי חוץ מהרבי, ושקיבלתי מזקני החסידים ששאלה כזאת שואלים רק רבי. ואכן, בפעם הזאת יצא עבורי פתק עם תשובה מהרבי, אבל יחד איתו גם קיבלתי 'מנה' על הראש. הרבי גער בי על כך שכתבתי על כל הדברים שבעולם, חוץ מלספר על מה שקורה אצלנו בכולל 'צמח צדק' שבראשו. הפתק נפתח עם התוכחה הזו, ורק אחר כך הרבי ענה לי, לאורך שבעה סעיפים, על הבעיה ששאלתי אותו.

מה היה כאן? הרבי בעצם הבהיר לי שקודם כל אדם צריך להתעסק בעיקר תפקידו. הרבי ראה בי אחראי על כולל האברכים, ולכן הוא כביכול אמר לי: תתעסק במה שאתה צריך לעשות, לפני שאתה מספר על כל מיני דברים מסביב.

מהסיפור הזה הבנתי שהרבי מלמד שאסור ליהודי אף פעם לשכוח מה עיקר עניינו. הדבר נכון למשל גם לגבי אברכי הכוללים. הרי לאברכים יש כל מיני התחייבויות – הם התחננו והם צריכים לדאוג שהאישה תהיה מרוצה ושהילדים יהיו שמחים – אבל בשנות הלימוד בכולל אסור לשכוח את המרכזיות של הלימוד. לפעמים יש אברכים שחושבים שהם צריכים יותר להשפיע בחוץ ולפעול בכל מיני כיוונים, אבל האמת היא כאמור שכל אחד צריך לזכור את עיקר עניינו. בחורים – עיקר עניינם בישיבה, ואברכים – בתקופה הראשונה לאחר הנישואין – עיקר עניינם בכולל.

כתב יד קודשו של הרבי: "בכדי להצליח בהפצה צריכה להיות מקודם הכנה מוכרת - ידיעת התורה וכו"

לביתה ידה ממנו נדה

CHABAD HOUSE בית חב"ד
"אור מנחם"
Bangkok, Thailand בנגקוק, תאילנד

קומפלקס ענק ומרשימים נחנך בימים האחרונים בלב בנגקוק בירת תאילנד

- פעילות הענק של בית חב"ד, המהווה כתובת ליהודים סביב כל שעות היממה, קיבלה לראשונה מקום מפואר של קבע • שיחת עומק עם הרה"ג הרב יוסף חיים קנטור השליח הראשי לתאילנד, והרב נחמיה וילהלם מנהל בית חב"ד למטיילים הרבים הצובאים על כתחי המקום – מגלה כיצד דווקא שם מגלות נשמות את יהדותן ושבות אל צור מחצבתן • היהודי שלא רצה לדבר, החסיד שהתייכח בבכי, הצעיר שרק רצה לשתות קפה טורקי, האישה שרצתה לשרוף את הגופה • ערב יום ההילולא ג' תמוז, נחשפת במלוא יפעתה שיטת הרבי לא להתייחס לשום יהודי ולשום מקום בעולם כאל רחוק • המזרח המקרב

בנימין ליפקין

לשליחות ושום אופציה מתאימה לא נראתה באופק. כשנודע לי שמחפשים שליח לתאילנד, ניגשתי אל הרב קוטלרסקי לברר את העניין. נועדנו מיד לאחר כינוס השלוחים הנערך מדי שנה בתחילת חודש כסלו. הצעתי נשאה חן בעיני הרב קוטלרסקי שהבהיר לי כי עליי לנסוע תחילה למקום ולהיפגש עם הקהילה המקומית.

"בי"ג בכסלו נחתתי כאן לראשונה לשבועיים של ביקור והכרת השטח", מציין הרב קנטור ומוסיף בחיך כי נסע אז לבדו וללא זוגתו: "זה היה נס. אילו הייתה מצטרפת, לא בטוח שהייתה ששה להגיע לחור כה נידח".

הרב קנטור שב לארצות הברית בנר שני של חנוכה, מצויד בהסכמתה הנלהבת של הקהילה לקבלו לרב, והגיש אל הקודש פנימה, באמצעות מזכיר הרבי הרב יהודה קרינסקי, את ההצעה שקיבל מ'המרכז' ההולמת את רצונה של הקהילה המקומית לכהן כרבה הראשי של הקהילה בתאילנד וכשליח במקום. הרבי הנהן בראשו הקדוש לברכה ולהצלחה. את מחצית השנה הבאה הקדיש הרב קנטור ללימודי שחיטה, לבקשת הקהילה, ולאחר שהוסמך לכך, בפסח שני תשנ"ג נחתו הוא וזוגתו בבנגקוק בירת תאילנד לשליחות חיים.

את הקהילה המקומית מאפיין הרב קנטור כ"קהילה של סוחרים בעיקר בתכשיטים ובאבני חן". לדבריו, "הקהילה דאז הייתה מורכבת משתי קהילות: הקהילה האשכנזית הייתה פחות מחוברת ליהדות ואנשיה הקפידו בעיקר על חגים. הקהילה הספרדית, לעומתה, הייתה מסורתית יותר והתקיימו בה מניינים לתפילה מידי יום".

התנערות בג' תמוז

זמן קצר לאחר בואם של הרב קנטור ורעייתו לתאילנד, החלה להתפתח ולהתמסד הפעילות

מאלפים שהצטברו במקום במרוצת השנים.

"מקום שנקרא לא קרוב"

תחילה ביקשנו לדעת כיצד הגיע הרב קנטור למקום כה נידח, אי שם במזרח הרחוק. מסתבר שהייתה זו בקשה של הקהילה המקומית שפנתה אל 'המרכז לענייני חינוך' – מוסד העל האחרון על כל שלוחי הרבי בעולם כולו – וביקשה שישלחו אליה רב שינהיג אותה. זה היה בחורף תשנ"ג. אך כבר בשנים שקדמו לכך היה 'המרכז' שולח שלוחים וזמניים לתאילנד לעריכת סדרי פסח ציבוריים וכן לשהות שם בחודשי חופשת הקיץ לפעילות נמרצת בקרב המקומיים והמטיילים שהיו אז מעטים.

ההיכרות החמה של הקהילה המקומית לבין חסידות חב"ד הביאה לביקור מיוחד של נשיא הקהילה, המכהן עד היום בתפקידו זה, בחצרות קודשנו. כשהלה עבר לפני הרבי בחלוקת השטרות לצדקה ביום ראשון והוצג בידי הרב משה קוטלרסקי, אמר לו הרבי בזו הלשון: "אתה מגיע ממקום במזרח שנקרא לא קרוב".

בכך באה לידי ביטוי דרכו בקודש של הרבי שלא להשתמש בביטוי שלילי בכל דרך. זו הייתה דרכו של הרבי לדלג על פני הכינוי הרווח 'המזרח הרחוק'. במקומו נקב בביטוי הארוך והמאלף: מקום במזרח שנקרא לא קרוב. עיקם הכתוב יותר משמונה אותיות ובלבד שלא להתייחס אפילו למקום גיאוגרפי כרחוק. אם בית-חולים אינו נקרא כך אלא בית רפואה ואם אין מושג של יהודי רחוק, גם מקום שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו אינו מכונה רחוק אלא לכל היותר מקום שנקרא לא קרוב.

כאותם ימים של ראשית תשנ"ג, חיפש הרב קנטור, כבר אז בר אוריין ובר-הכי, מקום לצאת לשליחות. לאזונו הגיע המידע על הבקשה שנשלחה מתאילנד הרחוקה.

"חיפשתי", נזכר הרב קנטור, "מקום לצאת

ה קרה בשבוע שחלף. בלב הפועם של בנגקוק בירת תאילנד, בעורק הראשי ההומה אלפי מטיילים מהעולם כולו בכל שעות היממה ללא הפוגה – הזמן כמו עצר מלכת.

חב"ד-תאילנד, שם נדרף למסכת בלתי נתפסת של קירוב המונים להשי"ת ולתורתו במשך עשרות שנים רצופות, חגגה ברוב פאר והדר את מעמד חנוכת הבניין לקומפלקס מפואר ורב תכליתי שיאכלס מעתה את בית חב"ד למטיילים – אבן שואבת ליהודים רבים מספור הפוקדים את המקום הזה בכל שעות היממה ובין כתליו נדלק הניצוץ היהודי שלהם ומפיח בהם רוח חדשה.

במשך שנים שכן בית חב"ד, שדומה כי אין מפורסם ממנו בעולם כולו, במבנה שכור. תקופת הקורונה שבמהלכה במשך יותר משנה לא דרכה רגל זרה על אדמת תאילנד, נוצלה היטב בידי השלוחים להקמתו של מבנה חדש, ענק ורחב ידיים, שמלכתחילה נבנה כולו לטובת הצרכים הרבים של בית חב"ד בסדר גודל כזה על כל הכרוך בהם, לרבות בית כנסת גדול ורחב ידיים, מקווה טהרה, אולמות לסעודות שבת וחגים שמסוגלים לארח אלפי אנשים, מסעדה כשרה למהדרין ועוד.

זו הייתה עבורנו הזדמנות מצוינת להיוועד לשיחה שלא מן המניין עם רב הקהילה היהודית בבנגקוק והשליח הראשי לתאילנד, הרה"ג הרב יוסף חיים קנטור, ועמו הרב נחמיה וילהלם, העומד בראש בית חב"ד למטיילים בבנגקוק הכירה.

במרוצת השנים הפך בית חב"ד תאילנד ככתובת אולטימטיבית שבה יהודים מגלים לראשונה את הניצוץ החבוי שבהם ושבים לדרך אבות. מרתק לגלות את כבדת הדרך הארוכה שעשה המקום הזה עד לממדיו הנוכחיים ולשמוע מפי השלוחים סיפורים

שנשא את שם הרבי זי"ע: 'אור מנחם'. הרב אליעזר אשכנזי נמנה עם הבחורים הראשונים שפעלו במקום עוד קודם לכן. לימים הקים שם את ביתו והפך לאחד מהאריות שבחבורת השלוחים במקום. הוא היה זה שיעץ לרב קנטור להביא למקום זוג נשוי של שלוחים. כך, סבר בצדק, ניתן יהיה לפעול גם בקרב המטיילים הפוקדות את המקום. הרב נחמיה וילהלם וזוגתו עם בנם הפעוט שאך נולד הגיעו למקום לשלושה חודשים של ניסיון ונותרו במקום עד עצם היום הזה כשהפעילות במקום טופחת על מנת להטפח.

"הייתי באוהל הקדוש", מספר הרב וילהלם, "וביקשתי מהרבי שיש לי הצעה מסוימת לשליחות מקומית בניו יורק, ואם זה הוא מקום השליחות שלי, מה טוב. אם לא כן, ביקשתי את ברכת הרבי למצוא אלתר מקום אחר. באותו ערב הובהר לי כי השליחות המקומית שעליה דובר איננה רלוונטית. ימים אחדים לאחר מכן פגשתי את הרב אליעזר אשכנזי, שסיפר לי שהרב קנטור מחפש שליח לישראלים בתאילנד".

החברים שעמם התייעץ הרב וילהלם סברו כי מדובר ברעיון הזוי. הם לא העלו בדעתם שזוג חסידי צעיר יכול להתגורר בעיר כזו. גם הרב קנטור מודה: "חשבתי שמשפחת וילהלם הצעירה, זוג צעיר עם פעוט, יחזיקו מעמד פה שנה לכל היותר. בפועל הם כאן עד היום הזה וב"ה עושים חיל באופן מעורר השתאות". "תאילנד של אז", נזכר הרב וילהלם, "הייתה שונה מאוד. כיום אין כמעט ישראלי שאין לו קרוב, ידיד או מכר שהיה בתאילנד. באותה תקופה רק ההרפתקנים ביותר נסעו לכאן".

מקום מפגש הנשמות

ישאל את עצמו הקורא: מה לנו, כיהודים שומרי תורה מצוות ויראי ה', ולאותם מטיילים ישראלים שנוסעים דווקא למזרח הרחוק כדי לפרוק כל עול?

הרב יוסף חיים קנטור

"אני זוכר את עצמי יושב 'שבעה' על המדרגות בחזית הכניסה לבית '770' ומהרהר לעצמי כיצד עליי לשוב לתאילנד, לאסוף את כל הדברים ולהתקפל. ואז התנערתי ואמרתי לעצמי: האם יש לי רשות לעשות דבר כזה?"

מה שהרבי רוצה ממני ברגע זה? תכף גמלה בלבי ההחלטה: לא זו בלבד שלא אעזוב אלא אפתח את השליחות במקום ביתר שאת וביתר עוז.

ההחלטה הייתה מהירה ועמה גם הביצוע. כבר ביום ה'שלושים' לג' תמוז הוכרז על פתיחתו הממוסדת של בית חב"ד למטיילים

בקרב המטיילים הפוקדים את המקום. אם כיום הפכה תאילנד לאחד מאתרי התיירות המועדפים על רבים בעולם, בכל הגילאים, אז היה זה יעד אקזוטי ומאתגר רק למשוגעים לדבר. טיסה ישירה מהארץ לא הייתה קיימת. נדרש טוס עד הודו ומשם להגיע בטיסה נוספת למקום.

הרב נחמיה וילהלם נזכר בפעם הראשונה שבה נתקל בשם תאילנד. "כתלמיד ישיבה בחצר רבינו התבקשתי פעם על ידי ידיד לברר אם יש בתאילנד בית חב"ד. נכנסתי אל הסניף המקומי של צעירי אגודת חב"ד בקראון הייטס כדי לברר. הם אפילו לא ידעו להגות את השם בנגקוק. אכן לא שיערתי שיום יבוא והרב קנטור יזמין אותי לבוא לכהן במקום כשליח". הפעילות למטיילים החלה עוד בטרם הגיעו הרב וילהלם ומשפחתו למקום. הרב קנטור מספר כי "בחודש תשרי תשנ"ד הבאנו בחורים בוגרים שסיימו את מכסת לימודיהם והם סייעו לנו לקראת החגים ובמהלכם. גם בחג הפסח הגיעו הנה עוד שלושה בחורים שניאותו להישאר במקום למשך חודשי הקיץ. ואז, בג' תמוז תשנ"ד, למגינת לב העם היהודי כולו, נשבה ארון הקודש ונצחו אראלים את המצוקים בהסתלקות כ"ק אדמו"ר זי"ע. ההלם היה גדול ועצום. שלושת הבחורים ששהו כאן, קמו ונסעו מיד לניו יורק".

הרב קנטור עצמו שהה באותה עת בביקור בארה"ב ותכף טס לניו יורק. בעיניים לחות הוא מספר על רגע מטלטל ומכונן שפקד אותו אז. "חזרנו מההלוויה, מבית החיים על שם מונטיפיורי ברובע קווינס. אני זוכר את עצמי יושב 'שבעה' על המדרגות בחזית הכניסה לבית '770' ומהרהר לעצמי כיצד עליי לשוב לתאילנד, לאסוף את כל הדברים ולהתקפל. הרגע הזה חרות בזכרוני. ישבתי מדוכדך ואמרתי לעצמי: הכול נגמר.

"ואז התנערתי ואמרתי לעצמי, האם יש לי רשות לעשות דבר כזה? האם זו התכלית שלשמה הרבי שלח אותי למקום הזה? להודיע שאני קם ועוזב והכול יורד לטמיון? האם זה

לובי הכניסה המפואר לבית חב"ד החדש בן שש הקומות

הרב קנטור: "אענה תחילה על היהודים המקומיים כאן שהם ברובם ככולם אנשי עסקים. לפני שנסעתי לכאן, אמר לי קרוב משפחה: אנשים נוסעים לשם כדי לעשות כסף, ואתה נוסע לשם כדי להרגיע להם את המצפון, שהילדים שלהם לא יתבוללו. לפחות שישלמו לך משהו. עניתי לו: הלא זוהי בדיוק השליחות שעליה דיבר הרבי אינספור פעמים, שצריך לנסוע אפילו למקום הכי נידח, כדי לדאוג ליהודים הכי רחוקים."

"יש שיחה מיוחדת משמחת תורה תשכ"ט, בה הרבי מתאר כיצד מגיע יהודי וטוען: 'מדוע כדי לקרב יהודים עליו לנסוע לפינה נדחת באסיה'. נמצאנו למדים שכבר בשנת תשכ"ט הרבי דיבר על הפינה הנידחת של אסיה."

הרב וילהלם: "בדיוק השבוע הייתה כאן קברוצת אחים דתיים שנסעו הנה לטייל. אחד מהאחים, שארגן את הטיול והיה כאן בעצמו בעבר כמה פעמים, הצביע עליי ואמר: אלמלא הוא היה כאן, לא הייתי מגיע לתאילנד בחיים. אחד מאחיו הגיב בתמיהה: אתה לא חושב שאתה פוגע בו כשאתה אומר את זה? נראה לי שהוא מצדו לא היה מעוניין שאנשים דתיים יגיעו לתאילנד. הוא ומשפחתו נמצאים כאן רק עבור אלו שמגיעים הנה בלאו הכי."

"האמת היא שבעבר, כשהייתי שומע דברים כאלו, אכן הייתי מרגיש לא נעים: אני צריך להיות האשם בכך שיהודים נוסעים לתאילנד? כיום אני כבר שמח בכל יהודי שמגיע, גם אם לולי בית חב"ד לא היה מגיע כלל. על דרך מאמר הזוהר 'משיח אתה לאתבא צדיקייא בתויבתא', לפעמים גם דתיים צריכים לחזור בתשובה... אנשים שהיו כאן בלילות שבת, חוו התעוררות אדירה, שלא ספק חיזקה אותם בהמשך החיים."

כשהרב וילהלם מדבר על ליל שבת, הוא מתכוון למחזה החזור על עצמו מדי שבת בשבתו בבית חב"ד. התפילה בבית הכנסת מכילה סגנונות שונים מתפוצות ישראל שכל מתפלל שעטה על ראשו כיפה עם כניסתו למקדש מעט עשוי להיזכר בהם. נעימות מזרחיות משתלבות במנגינות עממיות וכולן כאחת נשזרות ועולות תחת כיסא הכבוד למקום שבו מתכללות ומזדקקות הנשמות כולן.

מבט חטוף בקהל מגלה את השונות המגוונת שבית חב"ד מכנס בין כתליו. צעירים מגורלי שיער מתנועעים אנה ואנה ומשהו של לחלוחית מתחיל להחלחל לארשת הקשוחה שבפניהם. מעבר אחר נראים שני משגיחים בעלי צורה, שעושים את שהותם במקום במסגרת עבודתם לפקח מקרוב אחר ייצור חומרי גלם במפעלים מקומיים. לידם, כמו מבקש לחסות בצילם, 'משולח' מישראל שעושה כאן את חניית הביניים שלו בשוכו מפתחי נדיבים באוסטרליה. בתווך, בליל דמויות, פרצופים וסגנונות שיד אחת קושרת בינם לבין אביהם שבשמים.

שורה ארוכה של שולחנות ערוכים, באולם חדר האוכל, מצפה למתפללים בצאתם מהתפילה. את האולם רחב הידיים כובשת שירת "שלום עליכם" ואתה שואל את עצמך: איזה מלאך רע יכול כעת לפצות פה ועד כמה מהדהדת עניית האמן' שלו על המלאך הטוב. הסעודה שזורה בזמירות השבת המושרות מתוך חוכרת שניצבת לפני כל סועד. לרגעים מסוימים, האווירה מתחשמלת. כשכולם כאחד שרים, "וטרה לבנו לעבדך באמת", נדמה כי

הרב נחמיה וילהלם

"אמרת פעם לאחד ממשגיחי הכשרות, שהמקום היחיד שמשגיח של העדה החרדית, משגיח של הרב לנדא ומשגיח של 'שארית' יכולים לאכול יחד, זה בבית חב"ד בתאילנד. האחדות של כל עם ישראל שרואים כאן משפיעה על כולם"

המחיצות המוכרות כל כך מחילוקי המעמדות והשינויים בישראל, ואווירת ההסתה הקשה, כל אלו התאיידו ונשטפו עם גשמי המונסון השובבים בחוץ.

בשלב מסוים מושלך הס וכולם מקשיבים לשיחתו של ר' נחמיה על השבת, פרשת השבוע ולקחיה. את שיחו הוא מתבל בסיפורת יהודית, מסרים קולחים ושפה שווה לכל נפש המוצאת לה נתיבות ואוזניים קשובות.

כתום שעה וחצי של סעודה כיד המלך, כמו הוכנו להלכות את רגעי האמת שנכוננו להם. ההמוניות מפנה את עצמה לרגעים של כנות ופתיחות. עם תום ברכת המזון, כמאה סועדים פוסעים עתה מעדנות אל סלון ביתה של משפחת וילהלם לעונג שבת. גם כאן השולחנות ערוכים בתקרובת עשירה. זו העת שבה כל אחד מהנוכחים מתבקש לומר דבר מה. סיפור אישי רודף מונולוג אותנטי, התרגשות מצטרפת להחלטה טובה והלכות מטפסים ועולים. עד השעות הקטנות של הלילה.

"לאח שלי", נזכר הרב וילהלם, "יש שני חברים, האחד חסיד גור והאחד חסיד סאטמר. יום אחד, לפני כמה שנים טובות, הוא מתקשר אליי ומדווח לי שהם עומדים להגיע לתאילנד והוא רוצה שהם יהיו אצלי בשבת. אמרתי לו שאני אעביר את פרטיהם לרב קנטור והם יהיו אצלי בשבת. אצלו זה יותר קהילתי, יותר נורמלי. אצלי הם לא יסדרו עם כל המטילים. אחי התעקש. אמרתי לו: לא הייתי אצלי אף פעם בשבת, אין לך מושג איך זה נראה. זה לא בדיוק הקהל שרגילים לפגוש בו בבית כנסת בקהילה

חרדית. הוא המשיך להתעקש, עד שנכנעתי והסכמתי שהיו אצלי בשבת, אך התניתי שלא ישאלו שאלות. אין לי עניין להיכנס לוויכוחים. "בליל שבת מתפללים אצלנו את כל התפילה מילה במילה בקול רם עם שירים רבים. בסיום התפילה אני אומר שבת שלום לכולם ואני רואה את החסיד גור יושב בצד ובוכה. ניגשתי אליו וביררתי אם הכול בסדר. הוא סימן שהכול בסדר ושאמשך הלאה. באמצע הסעודה הוא ניגש אליי ואמר לי: 'אני ממש מתנצל, פשוט הייתי בסערת רגשות גדולה. אפילו בתפילת נעילה לא הרגשתי מעולם כפי שהרגשתי בתפילה כאן. רוב האנשים שהיו כאן אלו אנשים שכשאני רואה אותם ברחוב אני יודע שאני לא מעוניין לפגוש אותם, עם עגילים, עם קוקו; פתאום אני מגיע לכאן, ואני רואה אותם מתפללים בהתלהבות ובדבקות. זה טלטל אותי'."

"התרגשתי וחיכיתי לראות מה יהיה עם חברו, החסיד סאטמר, שטרם שמעתי ממנו משהו. אחרי הסעודה, ב'עונג שבת' בבית, כשכל אחד אומר או מספר משהו, הגענו לתורו והוא אמר שאין לו מה לספר והמשכנו לבא אחריו. למחרת לאחר התפילה הוא ניגש אליי ושואל: אני יכול לדבר איתך? עניתי בחיוב: כמובן, אני כבר מחכה שתגיד משהו. והוא אומר: אני מוכרח לשאול אותך שאלה: איך זה שכל החברה הללו מרגישים אצלך בבית ומסתובבים כאן כל כך בחופשיות? עניתי לו: אגלה לך סוד – גם בבית שלך הם יכולים היו להרגיש ככה, אם רק היית פותח את הדלת. הדלת נעולה, אז הם לא נכנסים."

"לאחר כשבועיים דיברתי עם אחי והוא שאל אותי אם אמרתי לאותו חסיד משהו על דלתות. משום שהלה מסתובב בבני ברק ואומר לכל אחד שהוא פוגש שצריך לפתוח את הדלת. מאז, כל יהודי חרדי שמזדמן לתאילנד, אני מזמין אותו אליי לפחות לשבת אחת. קלטתי שגם ליהודים חרדים יש מה לקבל משבת כזו כאן. בוודאי שכל יהודי מן השורה לא אמור לחפש להגיע לחור נידח זה, אבל אלו שמגיעים לעסקים, השגחת כשרות וכיוצא בזה, אנחנו רואים שזה עושה משהו לכולם."

"אני כמובן לא שואל אף אחד מדוע הוא מגיע לפה, אבל רואים בחוש שהם יוצאים מכאן עם כיווני מחשבה חדשים על יהודים שאינם נראים כמותם. אמרתי פעם לאחד ממשגיחי הכשרות, שהמקום היחיד שמשגיח של העדה החרדית, משגיח של הרב לנדא ומשגיח של 'שארית' יכולים לאכול יחד, זה בבית חב"ד בתאילנד. האחדות של כל עם ישראל שרואים כאן משפיעה על כולם."

תכליתה של ארוחה

אין זה סוד, שאלתי את השלוחים, שלצד אותם רבים מספור שהשבתם מעוון במרוצת השנים יש יהודים שהכניסה הראשונה שלהם לבית חב"ד הייתה על מנת לאכול במסעדה הכשרה הפועלת במקום. האם לדעתכם יש במסעדה עניין כשלעצמו או שהיא רק אמצעי לקרב את המתדפקים בשעריה לתורה ולמצוות? הרב קנטור: "הסיבה הראשונית לצורך במסעדה בבית חב"ד היא כי אנחנו מעוניינים לקרב יהודים, ואם אנו מסתפקים בשיעורים ובפעילות רוחנית ודחית, בסופו של יום, כשהאנשים יוצאים מבית חב"ד הם הולכים לסעוד במסעדות של טרפה, או לאכול כל מיני

היכל בית הכנסת החדש בטבורו של בית חב"ד

שרצים ברחוב והם נעשים, כדברי רבנו הזקן, 'דם ובשר מבשרו'. ברגע שאתה מעוניין לקרב אנשים, אתה צריך לדאוג שיהיה להם היכן לאכול אוכל כשר. כלומר, מעיקרה המסעדה של בית חב"ד נועדה כדי לספק אוכל כשר למטיילים. רק בהמשך היא הפכה למסעדה של ממש.

"בנוסף, המסעדה אכן משמשת כאמצעי שמושך אנשים לשאר הפעילויות של בית חב"ד. ברגע שיוצאים מהשניצל של חב"ד מוצלח, רוצים לנסות עוד דברים שבית חב"ד מצייע".

הרב וילהלם: "אם מסתובבים יהודים בתאילנד, צריך לדאוג להם לאוכל כשר. אנו לא מחפשים לפתוח מסעדה אבל אנו מעוניינים לספק לכל יהודי את מה שיהודי צריך. אם היו כאן מסעדות כשרות, לא היינו פותחים עוד מסעדה. אלא שכמובן, כשיהודי מגיע לאכול במסעדה, בדרך כלל הוא מניח תפילין על הדרך ואז גם ניתן להזמין אותו לשבת. אבל גם עצם היכולת לתת לצעיר יהודי לאכול כמו שצריך, אוכל נקי וכשר ובריא, ואז גם אמא שלו בארץ תהיה רגועה – זו גם מטרה בפני עצמה".

אכן בית חב"ד מספק למטיילים שלל אמצעים גשמיים לחלוטין. יש כאן קפה ועוגיות חינם, עמדות מחשב ועזרה לכל מטרה. "יהיו שיאמרו", אומר הרב וילהלם, "מה הקשר בין מחשב לבית חב"ד? אם לא ההזדמנות להניח תפילין ליהודי שבא להשתמש בו, אין סיבה שתהיינה בבית חב"ד עמדות מחשב עבור הקהל הרחב. אבל זה ממש לא נכון, בלי כל קשר, יהודי שזקוק לכל עזרה שהיא, כמו להדפיס את כרטיסי הטיסה שלו, אנו נכונים לסייע לו.

"מבחינתנו, עזרה גשמית ליהודים נחוצה בדיוק כמו עזרה רוחנית של הנחת תפילין ושאר קיום המצוות. יהודי צריך להניח תפילין, והוא צריך גם לאכול ולשתות, ולפעמים הוא זקוק לאוזן קשבת, ואת כל הסיוע הזה בית חב"ד יגיש לכולם".

"על אלה וכאלה", מטעים הרב קנטור, "אומר רבנו הזקן בעל התניא בספרו בפרק ל"ב: 'שאף הרחוקים מתורת ה' ועבודתו, ולכן נקראים בשם בריות בעלמא, צריך למשכן בחבלי עבותות אהבה, וכולי האי ואולי יוכל לקרבן לתורה ועבודת ה'. והן לא, לא הפסיד שכר מצוות אהבת רעים'. מילות קודש אלו הן תמצית עבודתנו כאן ועבודת השלוחים בכל מקום בעולם".

הרב וילהלם מספר "על יהודי בשם חרות לפיד שהיה עוסק רבות בשחרור יהודים מבתי כלא בעולם כולו. פעם הוא הגיע לכאן בנושא מסוים ומיד בכניסה למשרד ביקש שלא אדבר איתו על הנחת תפילין. הוא אמר: פעם אחת בחיי הנחתי תפילין, כשהשליח הרב יצחק דוד גרונר זצ"ל מאוסטרליה, ביקש ממני ולא יכולתי לסרב לו. אבל אני מבקש שלא תבקש ממני. אמרתי: בסדר גמור, הבה נדבר ישר לעניין שלשמו הגעת.

"תוך כדי השיחה אמרתי לו שמחר נערכת בבית חב"ד קבלת שבת, עם כארבע מאות איש. הוא מיד קטע אותי ואמר: אני לא בעניין הזה ולא מעוניין להגיע. אמרתי: בסדר, אבל אם תרצה, אחרי הסעודה יש אצלי בבית אירוע קטן יותר, עם 70-80 משתתפים, פחות אנשים, אולי בזה תרצה להשתתף? הוא שוב

"הוא נכנס לבית הכנסת, עזרתי לו לכוון את רצועות התפילין על זרועו ועל ראשו והוא החל לקרוא 'שמע ישראל' בצעקות, עד כדי כך שאנשים שהיו באזור מיהרו לבית הכנסת לבדוק מה קורה, אם הכל בסדר. כשסיים, תוך כדי שהוא חולץ את התפילין הוא שואל אותי: מה אמרת לגבי מחר בלילה, האירוע הקטן, אצליך בבית? לבסוף הוא אכן הגיע יחד עם אשתו. לצערנו, שבועות אחדים לאחר מכן הוא נפטר. כך זכה להתעוררות תשובה אמיתית בסוף ימיו".

רגע של התעוררות

אחד עשר שלוחים מכהנים כיום בתאילנד, בבנגקוק הבירה ובערים שונות בה, וכולם כאחד חיים בהרמוניה נפלאה ובאחדות מלאה. הרב קנטור אינו מסתיר את שביעות רצונו מכך. "ברוך ה' כל השלוחים מסורים לפעילות ומחפשים באמת לבצע את רצון המשלח, והם כולם זוכים לברכה והצלחה מרובה. אנו משקיעים ומטפחים את הקשר ההדדי בין השלוחים. לפני הקורונה, הייתה נערכת בבית מדי מוצאי שבת סעודת מלווה מלכה לשלוחים בלבד ובמהלכה היינו לומדים יחד ומשוחחים בענייני השליחות. גם כיום הקשר בינינו הוא יומיומי. ידינו עמוסות עבודה, ברוך ה'".

סיפורי הקירוב הרבים אינם פוסחים גם על

החברים שעמם התייעץ הרב וילהלם סברו כי מדובר ברעיון הזוי. הם לא העלו בדעתם שזוג חסידי צעיר יכול להתגורר בעיר כזו. גם הרב קנטור מודה: "חשבתי שמשפחת וילהלם הצעירה, זוג נשוי עם פעוט, יחזיקו מעמד פה שנה לכל היותר"

סירב מיד והבהיר שהוא ממש לא שייך לכל האירועים הללו.

"בסיום השיחה, לאחר שעזרתי לו כפי יכולתי, תוך כדי שהוא יוצא מהמשרד קראתי לו: אפשר לבקש ממך משהו? הוא ענה: בוודאי. אמרתי לו: אולי תסכים בכל זאת להניח תפילין? הוא מיד אמר: אבל סיכמנו שלא תבקש. הגבתי: יש לי אינטרס גדול שתניח. אני רוצה שתוכל להגיד תמיד שהנחת רק פעמיים בחיים תפילין, כי יש שני אנשים שלא יכולת לסרב להם, הרב גרונר והרב נחמיה... זה כבוד גדול בשבילי להיות ביחד עם הרב גרונר. לראשונה מאז התחילה השיחה הוא חיך והסכים.

המצא מנוחה נכונה

לא מעט מהסיפורים שעמם מתמודדים השלוחים בתאילנד לא מוכרים כמעט בשום מקום אחר. הם שם כדי לסייע, להציל, להוציא יקר מזולל. ומתברר שלעיתים נעשית ההצלה של היהודי דווקא לאחר פטירתו.

"בימים האחרונים", מספר הרב קנטור, "קנינו חלקה חדשה בבית החיים היהודי בעיר עבור מתי מצווה. יהודים של"ע מצאו את מותם פה ואין לאן לשלוח אותם חזרה להיקבר במקום מוצאם. בדרך כלל המושג מת מצווה איננו מצוי, אבל כאן זה לא כל כך נדיר. נקברו אצלנו כבר כארבעים יהודים או יותר, רובם מתי מצווה, ערירים לחלוטין".

הרב וילהלם נזכר באישה תאילנדית שהתעקשה להביא לשריפה את בעלה היהודי לאחר פטירתו. "דיברתי איתה, התווכחתי וניסיתי להסביר, אך היא התעקשה שזה מה שעושים בדת שלה וכך היא תנהג. שאלתי אותה היכן הוא היה בתקופה האחרונה של חייו. והיא אמרה: בטיפול נמרץ. שאלתי אותה איך עמדה בתשלום הגבוה מאוד שכרוך באשפוז כזה. היא ענתה: אכן קשה לי מאוד לשלם, גם לאחר שהתמקחתי והורדתי לחמשת אלפים דולר, לקחתי הלוואה מהשוק האפור. שאלתי אותה: את רוצה להסתכן? למה את עושה את זה? אני מוכן לשלם את הסכום הזה, אם תתני לי לקבור אותו. היא רצתה לחשוב על זה.

"זה היה במקום הנמצא במרחק שעתיים נסיעה מבנגקוק. אמרתי לה שאני חוזר לבנגקוק ושתחזיר לי תשובה עד מחר. הייתי משוכנע שהיא תסכים, אך מיד כשהגעתי לבנגקוק היא התקשרה ואמרה שהיא לא מוכנה, היא חושבת שמה שהיא רוצה זה הכי טוב עבור בעלה והיא לא מוכנה למכור אותו בעד נזיד עדשים, לדבריה.

"למחרת נסעתי לשם שוב יחד עם הרב דוד חדר, אחד השלוחים כאן, שמכיר כמה וכמה אנשים מאותה עיר בה התגורר הנפטר. רצינו לדבר איתה, אבל היא כבר הייתה בתוך ה'מקדש' שלהם, שם כבר החלו בטקס ההלוויה שנמשך על פני שלושה ימים ובסיומו מובילים את הגוף לשריפה. לתוך המקום הטמא אסור לנו להיכנס כמובן. עמדנו אפוא בחוץ ואותנתנו לה שאנו מבקשים לדבר עמה. בהמשך גם הגיע הנזיר, ניסיתי לדבר גם עמו אך הוא סירב להתערב בהחלטתה.

"אחר כך הגיע אח שלה ובירר אצלי על מה המדובר. הסברתי לו שהוא היה יהודי ולכן צריך לקבור אותו כמו יהודי. הוא אמר שהוא אכן יודע שהמנוח יהודי וכי הוא עצמו אפילו הסיע אותו פעם אלינו לבנגקוק לקראת פסח. גם הוא הודה כי אין לו ספק שהלה לא היה רוצה להישרף. ואז הוא אמר שיש לו רעיון עבורנו. הוא פנה הצדה והחל לשוחח בטלפון. אחרי כמה דקות, רץ לאחותו ונתן לה את הטלפון.

"לאחר עשרים דקות של שיחת טלפון, האישה פונה אליי ואומרת: בסדר, אתן לכם לקחת אותו לקבורה. היא הסבירה שאחיה התקשר לנזיר בכיר מבנגקוק וזה אמר לה שאם הוא יהודי, לא טוב לשרוף אותו, צריך לקבור אותו כפי האמונה שלו. והיא סיימה: אבל אתה זוכר את ההבטחה של 5000 הדולר שלך, כן? אתה תצטרך לשלם לי. ואכן, נתנו את הכסף והבאנו את היהודי למנוחת עולמים".

היהודים המקומיים ולא רק על המטיילים. הרב קנטור מספר על "אחד מהיהודים האלו, יהודי בשם זבולון שהיה נשוי לנכרית רח"ל. בגיל חמישים היה לו לכאורה כל מה שהוא צריך, חווה ענקית משלו, טרקטור משלו, אישה ושלושה ילדים. אבל הוא לא נהנה מהחיים. אז הוא החליט לבדוק את היהדות.

"הוא התחיל לחפש בית כנסת. הבעיה הייתה שהוא התגורר במרחק שבע מאות קילומטרים מכאן. החווה שבה הוא גר מנותקת מציוויליזציה נורמלית, כך שהוא לא יכול היה לדעת עלינו וליצור קשר. פעם בחודש הוא היה מגיע לבנגקוק, והוא השיג בדרך כלשהי את המספר שלי. כשבא אליי בפעם הראשונה, הנחתי אותו תפילין. ההיסטוריה שלו הייתה מעניינת: הסבתא שלו נסעה לאירופה בעת השואה כדי להציל את הוריה ולא חזרה. בעקבות האסון הקשה, אמא שלו החליטה לשנן באוזני ילדיה שהם לא יהודים. אבל אם ההורים שלך צריכים לומר לך שאתה לא יהודי, כנראה שאתה יהודי... תוך כדי שיחה, הסתבר שגם אביו נולד לאם יהודייה.

"הניתוק שלו היה כה גדול עד שהוא חשב בתחילה שהנחת התפילין היא טקס דתי של כת כלשהי, ולכן רצה לברר לפני כן אצל מכר שלו שהגיע במקור מברוקלין אם תפילין באמת קשורות ליהודים. בהדרגה החל לשמור גם שבת ולהקפיד על כשרות עד שהפך ליהודי כשר שאם תראה אותו לא תאמין מי

מתחילים ומעוניינים להתקרב ורבים מהם משנים לחלוטין את חייהם מן הקצה אל הקצה?

"הפתגם אומר שלפעמים צריך ללכת רחוק כדי להגיע קרוב. כשאדם יוצא לטיול הוא מגיע פתוח יותר, הוא מעוניין לקלוט ולקבל מהנופים החדשים, מהתרבות הלא מוכרת או מהסביבה החדשה. בשונה ממצבו במקום הטבעי שלו, שבו הוא סגור ומקובע בצורת החיים שעליה גדל. ממילא אם מגיעה אליהם פתאום היהדות בצורה מאירת פנים, הם ישמחו לטעום ממנה, ולפעמים אפילו יותר מכך.

"מעבר לכך, יש משהו בגישה כאן שגורם ליהודים להתקרב באופן טבעי. אמר לי לא מזמן בחור שחזר בתשובה שלמה: אתה יודע למה התחלתי לשמור כאן שבת? כי כאן לא מחזירים בתשובה...

"מה פירוש? כשהרבי הכריז על 'מבצעי המצוות' הידועים, הוא הצביע על עשר מצוות ספציפיות כמרכזיות וחיוניות ביותר לכל יהודי בעת הזו. לכאורה היה ניתן לכלול את כולם ב'מבצע החזרה בתשובה'? אבל מסתבר שכשיהודי שומע שאתה רוצה להחזיר אותו בתשובה, הוא מפרש את זה כניסיון שלך

היה ומה הרקע שלו. שתי בנותיו לא התעניינו ביהדות כלל אך הבן שלו התעניין ויחד הם היו מגיעים אלינו בהזדמנויות שונות.

"כשהבן הגיע לגיל שמונה עשרה, החל להתעניין בגיור. בית הדין בסידני שבאוסטרליה הסכים שאם ישהה אצלנו לשנה ולאחר מכן יהיה שנתיים בשיבה, הם יגיירו אותו. הוא אכן היה אצלנו שנה, לאחר מכן למד שנתיים בארץ ושנה שלישית בשיבת 'תומכי תמימים' במוריסטאון שבארה"ב. בשנה שעברה הוא נישא לבת 'בית יעקב' וכיום הוזה הם גרים כיראים ושלמים בקראון הייטס".

עוד הוא מספר על זוג מורים שהגיעו לקהילה המקומית מרומניה לפני כעשרים שנה. "כשהם הגיעו לכאן הם התקברו והתחזקו והעבירו את הילדים למוסדות החינוך שלנו. יש להם ילד שלומד כבר שנה שלישית בארץ; הבנים עם מגבעות וחליפות כבני ישיבה של ממש. אחת הבנות נוסעת בשנת הלימודים הקרובה יחד עם הבנות של השלוחים ללמוד בארץ הקודש".

הרב וילהלם, איך אתה מסביר את העובדה שאנשים שנסעו לתאילנד דווקא כדי להתנתק מהכל, לכאורה, ודווקא כאן הם פתאום

שלוחי הרבי במזרח הרחוק עם השלוחים לתאילנד ביום חגם. במרכז, אחד הנדיבים שתורמו להקמת הבניין

הייחודיות של הרועה הנאמן.

“בארץ אין צורך להגיש למישהו קפה; הוא יכול ללכת לחנות ולקנות בעצמו. בארץ אם הוא נתקע בעניין רפואי או הסתבך עם השלטונות – הוא לא צריך אותך; אפילו אם הוא מחפש להרגיש שבת כהלכתה או פסח כהלכתו, הוא לא דווקא צריך אותך.

“הייתי לא מזמן בארץ לעשרים וארבע שעות והטיסה יצאה באיחור רב שבעטיו החמצתי את האירוע שאלינו נסעתי, אבל כבר הייתי במטוס ולא ניתן היה לרדת – אבל צא וראה מה היה בטיסה הזו. הדייל החל לדבר איתי על האיחור ואז תפס שאני מחב”ד תאילנד. הוא אמר לי מיד: כל החב”דניקים נחמדים, אבל איכשהו הבנתי מאלו שהיו שם שחב”ד תאילנד זה רמה אחרת. כך גם בביקורת הדרכונים הפקיד זיהה שאני מתאילנד ומיד אמר: אה, הייתי בחב”ד תאילנד. הפקיד בביטחון היה קצת קשוח, אך מיד כשהזכרתי את תאילנד הוא שחרר אותי ואמר שהוא אסיר תודה לבית חב”ד בפוקט, תאילנד. בפועל מדובר במאות אלפי נגיעות אישיות בליבם של אנשים במהלך שלושים שנות הפעילות.

“לאחרונה רצו לתרום לנו תרומה גדולה. תוך כדי הדברים אמר התורם: זו פעם ראשונה שאני תורם 50 אלף דולר, ואני מעדיף לתרום אותם לפעילות בארץ ישראל. אמרתי לו: ידידי, כאן זה הארץ. איך אפשר להפוך את הארץ אם לא על ידי האחדות והשהייה המשותפת של אלפי אנשים בתאילנד, והסתופפותם יחד בסעודת שבת בבית חב”ד? האנשים שמגיעים לכאן מגלים את הקשר שלהם ליהדות בארץ.

“דווקא כאן אנחנו משמשים כזרועות של הרבי, לרעות את הצאן בדברים הפשוטים ביותר ולוודא ששום כבשה יחידה לא הולכת לאיבוד מתוך העדר. למרות שלפעמים יש שבע מאות אנשים באותו אולם, לא זה הוא עיקר השליחות. זה טוב בעיקר בשביל הפרסומות ובשביל הרעש הגדול שזה עושה, שכל כך הרבה אנשים עורכים סדר פסח או צועקים ‘שמע ישראל’, וללא ספק הכמות מביאה איכות, אך לא זה הוא עיקר השליחות; הכי חשוב אלו הנגיעות האישיות שמחזירות לבנים על אבות.” ■

“צעיר שהעיד על עצמו כי הוא אתאיסט מוחלט, שמע שבבית חב”ד יש קפה בחינם. הוא רצה להיכנס ולשתות קפה טורקי אך ביקש שלא יציעו לו להניח תפילין. היום הלוא הוא הרה”ח ר’ לירז זעירא, השליח של חב”ד בקמפוס לסטודנטים בירושלים”

כראוי. זה אכן חידוש מפתיע וזה לא עובד כך אצל כולם, אך ללא ספק גם האופן הזה מצוי וזו דרך חשובה בהפצת היהדות.

השיחה מתקיימת בימים הסמוכים ליום ההילולא ג’ תמוז שבו נוהג ללמוד את המאמר האחרון שהרבי הורה להוציא לאור ואף חילקו בידו הקדושה לקהל החסידים, הנושא את דיבור המתחיל ‘ואתה תצווה’.

הרב קנטור אומר כי “הרבי מאריך שם לבאר את המושג ‘רעיא מהימנא’, שהצדיק גורם לכך שהאמונה תהיה בפנימיות ותחדור באדם. אבל יש גם את הפירוש הפשוט לתיבות אלו: רועה נאמן. כמו דוד המלך, כמו משה רבנו, הרבי הוא הרועה הנאמן של דורנו. המבחן לרועה נאמן, כמתואר במדרש, הוא לא רק ביכולת שלו להנהיג את העדר כולו, אלא ביכולת שלו לזהות את הצרכים של הטלה הבוודר.

“אני חושב שהנקודה זו באה לידי ביטוי בשליחות מהסוג שלנו. תאר לך יהודי שהעיד על עצמו שהוא לא מעוניין להיכנס לבית חב”ד משום שהוא מגדיר את עצמו אתאיסט מוחלט, אבל הוא שמע שבבית חב”ד יש קפה בחינם והוא רצה להיכנס ולשתות קפה טורקי ומבקש שלא יציעו לו להניח תפילין. והיום הצעיר הזה, הרה”ח ר’ לירז זעירא, הוא לא אחר מאשר השליח של חב”ד בקמפוס לסטודנטים בירושלים! זה דבר שמרגיש את

לרשום עוד הצלחה, ואת זה הוא לא מעוניין לספק. כשאתה מציע לו לקיים מצוה ספציפית, הוא מבין שאתה באמת מעוניין שהוא יקיים אותה: הצעת לו כוס קפה, ואתה מציע לו גם תפילין, כי אתה באמת אוהב אותו ולכן אתה רוצה לספק לו את כל מה שהוא צריך. ממילא הוא מבין שאכן יהודי צריך להניח תפילין ולשמור שבת, ואתה מוכן לעזור לו בצרכים שלו בדיוק כשם שאתה תעזור לו אם אבד לו כסף או הדרכון שלו.

“בכל בית חב”ד זה כך פחות או יותר. דווקא בצורה הזו אנשים נפתחים ומתקרבים ליהדות הרבה יותר. ב”ה זכינו שעוברים כאן כל כך הרבה יהודים ובצורה פתוחה כל כך, מה שהופך את התהליך כולו למהיר יותר.”

תפקידו של רועה

כששאלתי את הרב קנטור, לקראת הפרק האחרון בשיחתנו, מניין משיגים מימון לכל הפעילות, לא ציפיתי לתשובה הבאה.

“ראשית”, נענה הרב קנטור ואמר, “יש אכן חובות. שנית, יש ניסים. אבל יש יותר ניסים מחובות, ולכן אנחנו עדיין מצליחים לפעול...”. ואז הוסיף ואמר: “אנחנו ברוך ה' כבר גדלנו והבנו שעניין גיוס הכספים זה חוב קדוש. ההתרמה היא לא רק על מנת לאפשר את הפעילות כאן, אלא היא עניין בפני עצמו. הקשר עם האנשים עבור ההתרמה נצרך מאוד והוא מעל ומעבר לצורך הבסיסי.

“הקשר שנוצר בין השליח לתורם הוא קשר ייחודי וניתן לנצל אותו לעניינים רבים של קדושה. אנחנו אכן תמיד זקוקים לכסף ולכן אנחנו שומרים על קשר עם התורמים, אבל בהחלט גם רואים את הפעולה המיוחדת של זה.

“היה כאן יהודי אחד שלא היה לו שום קשר לתורה ומצוות. הוא היה בעלים של כמה עשרות חדרי כושר במדינה. הגעתי יום אחד וביקשתי את תמיכתו בפעילות של בית חב”ד. בדיוק אז שמעתי הרצאה על כך שצריך לבקש כפול ממה שאתה זקוק לו. אז במקום 18 אלף דולר ביקשתי 36 אלף דולר. הוא החל לתת לי 3,000 דולר בחודש.

“לאחר מכן ראיתי אותו מצוטט בעיתון מקומי, שם הוא מצטט אמרה מסוימת ואומר אותה בשם הרב שלו. תהיתי לעצמי מי זה הרב שלו, עד שנכתב שם מפורש שהרב שלו הוא הרב קנטור... נפגשתי איתו אולי שלוש פעמים, אז כמה אני הרב שלו? בזה שהוא תורם לפעילותנו כסף. כמובן בכל פעם שנפגשנו הנחתי עמו תפילין, אבל הקשר הזה והשיוך שלו אלי נוצר בעקבות התרומות.

“הרבי בפירוש התווה את המסלול הזה וראה בגיוס יהודים שיתרמו לפעילות לא אמצעי אלא מטרה בפני עצמה של קירוב אותם יהודים. לפני כשנה, ראיתי שהרבי מביא במכתב את הווארט המפורסם, שתפקידו של שד”ר הוא לזרוע רוחניות ולאסוף גשמיות, והגשמיות תלויה במידת הרוחניות שהפצת. שם הרבי מבאר שלפעמים זה דווקא בסדר הפוך: תחילה צריך לקחת גשמיות מהמושפע, ורק אחר כך לתת רוחניות.

“הרבה אנשים לא אוהבים לקבל. לכן הם צריכים להיות תחילה משפיעים, ולאחר שהם נתנו הם מוכנים לקבל וההשפעה נכנסת בהם

שיעור סיכום ומבחן

בתוכנית השנתית
ללימוד התניא - מחצית שניה

המבחן על פרקים כו-נ מלקוטי אמרים
יתקיים במספר מוקדים ברחבי הארץ:

יום שני, ד' מנחם אב ביהמ"ד מעייני ישראל, רח' מיכאל 31	חיפה
יום שלישי, ה' מנחם אב - הספריה החסידית גרין פארק, רח' הרב מפוניבז' 7	מודיעין עילית
יום שלישי, ה' מנחם אב - ביהמ"ד מעייני ישראל, רח' אדמו"ר מויז'ניץ 3	אשדוד
יום רביעי, ו' מנחם אב אולמי סלונים, רח' דונולו 11	בני ברק
יום חמישי, ז' מנחם אב אולמי גוטניק, רח' בית הדפוס 11	ירושלים

בשעה 19:30 שיעור סיכום

מיד אחרי השיעור יתקיים המבחן

המבחנים בחיפה, אשדוד ומודיעין עילית תלויים בכמות הנרשמים מראש.
המעוניינים להבחן במקומות אלו נא להירשם במייל או בטלפון המופיעים מטה.

מצוין 85% ומעלה - 500 ₪
מצוין 75% ומעלה - 400 ₪

המלגות יחולקו
בכרטיסי לב לדעת
שיקבלו הנבחנים במקום

לקבלת שאלות חזרה שלחו מייל ל-lladaat@gmail.com

שו"ת עם רבני 'לב לדעת': 072-2219050

שלושה, 2, בימים א-ה, בין השעות 13:30-15:30, 21:30-23:00

לפרטים ויצירת קשר: 072-2219050

מענה אנושי בשלושה, 5, בימים א-ה, בין השעות 13:00-15:30

מייל: lladaat@gmail.com

א חסידישע פארבריינגען

עם הגה"ח הרב חיים שלום דייטש, ראש כולל 'צמח צדק'

המשך מעמוד 5

כאמור, כל אחד צריך לעשות את התפקיד הנכון בזמן שלו. רק שלפעמים היצר הרע דוחף לגלוש לתחום של השני. מחפשים את הדשא של השכן.

על הפסוק "ותקנא רחל באחותה" שואלים בחסידות: איך ייתכן שרחל קנאה בלאה? הרי ודאי שלרחל יש את העבודה שלה וללאה את העבודה שלה! אף אחת לא צריכה להסתכל על השנייה.

התירוץ הוא, שהקנאה היתה על כך שלא עושה את העבודה שלה בתכלית השלימות, ואילו היא רחל לא ממלאת את התפקיד שלה כמותה. רחל לא רצתה להפוך להיות לאה, היא רק רצתה לזכות לכך שכמו שלא עושה את החלק שמוטל עליה כמו שצריך, כך גם היא תצליח לעשות את העבודה השייכת אליה בתכלית השלימות. בחסידות מבואר שלאה היא בחינת 'מחשבה' ורחל היא בחינת 'דיבור', וכך לכל אחת יש עניין משלה. כך גם כל אחד מאתנו צריך לעשות את החלק שלו.

בעניין הזה יש גם וידאו מיוחד מהרבי, כך שכל אחד יכול לראות בעצמו ולא רק לסמוך על מה שאני אומר. רואים שם את הרב גולדוויכט, ראש ישיבת כרם ביבנה, שמגיע אל הרבי באמצע התוועדות, ומספר שהבן שלו לומד כמה שנים בכולל, וכעת הוא קיבל הצעה של משרה לשמש כר"מ או ראש ישיבה. הרבי שם עונה בשאלה - "קרדוס לחפור בה?!" ואומר אחר כך בבירור שעליו להישאר ללמוד בכולל. הרב גולדוויכט ניסה לשאול שוב ולומר שיש לו אפשרות לעשות את שני הדברים - ללמוד תורה ובמקביל להיות מגיד שיעור. אבל הרבי לא הסכים בשום אופן. אם הבן יושב עכשיו ולומד, למה להפריע לו?

בקיצור, צריך לדעת שהכולל הוא לא תחנת ביניים - בין זמן של בחור ישיבה לבין הזמן של השליחות. כשנכנסים לכולל צריכים להיות בו עם כל הכוח. זה מזכיר לי שבפעם אחרת כשהייתי ביחידות, הרבי אמר לי שהלימוד בכולל צריך להיות עם 'קאץ' - כלומר, בלהט, רתיחה וחמימות.

שנוזה ללכת באורחותיו של הרבי, ולמלא בתכלית השלמות את העניינים שמוטלים עלינו לעסוק בהם. שכל אחד יזכור מה הוא צריך לעשות באמת, לא לחפש דברים שלא שייכים לו אלא לעסוק בעיקר עניינו. ■

נשמרתא דאורייתא

ביאורים מתורת חב"ד לדף היומי

יבמות קיא – כתובות ג

הוא יותר כלא, שנרגש שם יותר איך שכלא חשיב, ולכן בסביביו, גם צדקתם כחטא יחשב.

(על פי מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ע' א'רנה.
ספר המאמרים תרס"ו-תרס"ז ע' ע)

בין התקשרות הנשמה להתקשרות הנפש הבהמית

דחוו ליה בבואה דבבואה, ודלמא לדידהו אית להו בבואה דבבואה, אמר רבי חנינא אמר לי יונתן שידא בבואה אית להו בבואה דבבואה לית להו (יבמות קבב, א)

דבקדושה יש בחינת ממלא ובחינת סובב, ובנשמה הם ב' הבחינות – אור פנימי ואור מקיף. האור פנימי הוא התקשרותה לאלקות מצד התבוננות איך שקרבת אלוקים לי טוב, והיא כמו אהבה התלויה בדבר. אבל האור מקיף הוא התקשרותה לאלקות למעלה מטעם ודעת. והנה חמשה שמות נקראו לה לנשמה, נפש רוח נשמה חיה יחידה, וידוע שג' חלקי נר"נ הם באים בנשמה בבחינת פנימיות, וחיה יחידה הם בבחינת מקיף, והם הנקראים בבואה ובבואה דבבואה.

וההבדל בין מקיף דחיה למקיף דיחידה הוא, דיחידה היא התקשרות עצמית באלקות בבחינת התאחדות ממש, כמו במשל דאב וכן. אבל בחינת מקיף דחיה אינה התקשרות עצמית ממש, אלא רק רצון להתכלל אבל אינו עדיין בבחינת התכללות ממש. ולכן הביטול דבחינת חיה עם היותו למעלה מטעם ודעת, מכל מקום הוא יש מי שבטל, אבל ביטול דבחינת יחידה הוא שלא יש מה שבטל, עד שגם בשם ביטול לא יתכן לכוונת זאת, כי אם בבחינת העדר המציאות ממש.

והנה זה לעומת זה עשה האלוקים, שגם בסט"א יש בחינת מקיף, והיינו התקשרות לענייני העולם הזה למעלה מטעם ודעת, וכמו מי שאינו מוכרח כלל לעסק ורק אוהב את עצם ההתעסקות במשא ומתן, והוא מסור ונתון להעסק שלו, שזהו נגד השכל הטבעי גם כן, ומכל שכן שזה נגד השכל האלוקי, שצריכה להיות העשיה רק בדרך כלי, וברכת ה' היא תעשיר כו'. ובפרט בענייני תאוות עולם הזה, שהן נגד השכל האלוקי לגמרי, רק שלא יוכל להיות שליט ברוחו מפני עוצם ותוקף תאוותו שלמעלה מטעם ודעת.

אמנם בבואה דבבואה לית להו, כי בחינת התקשרות עצמית ממש, זה יש רק בסטרא דקדושה בעצם הנשמה שהיא מבחינת עצמות א"ס ב"ה ומתקשרת בעצמותו ית' עד שהכל אחד ממש, וכנגד בחינה זו אין סטרא אחרא כלל, דלהיות שזהו בבחינת ביטול במציאות ממש בלי שום מבוקש כלל, לכן כנגד זה אין סטרא אחרא, כי בסטרא אחרא אין התקשרות כזו שיהיה בלי שום כוונה ובלי שום מבוקש כלל, וזהו דבבואה דבבואה לית להו.

(על פי ספר המאמרים עת"ר רז-רח. ריו. רכ)

"צל" מהתיבה "צלם"

דחוו ליה בבואה דבבואה (יבמות קבב, א)

צנואס דצנואס. לל לל (רש"י)

ידוע (שער הלולב פ"ה) מה שכתוב אך בצלם יתהלך איש, שצד"ק דצלם הם אורות פנימים, ולמ"ד ומ"ם הם מקיפים.

מ"ם דצל"ם הוא בחינת מקיף דיחידה, שנקרא מקיף למקיף ששורה על ד' אמותיו של אדם למעלה מראשו. וצ"ל דצלם הוא בחינת מקיף דחיה ששורה על הלבושים, והוא הנקרא מזל"א כידוע.

וזהו שצל (בלא מ"ם) מרמז על המקיף דחיה, ואילו מקיף דמקיף הוא צל צלו.

(על פי תורת חיים בשלח קפ, ב-ג)

הכוחות הפנימיים מהחוטם ולמטה

אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם החוטם.. פדחת ולא פרצוף פנים פרצוף פנים ולא פדחת אין מעידין עד שיהו שניהם עם החוטם (יבמות קב, א)

והענין למעלה הוא שעשר ספירות נקראים בשם פרצוף אדם, כי הספירות הם בבחינת התחלקות לג' קוין – חכמה חסד נצח קו הימין, בינה גבורה הוד קו השמאל, דעת תפארת יסוד קו האמצעי, שזהו כמו פרצוף אדם – חסד דרועא ימינא גבורה דרועא שמאלא תפארת גופא, וכן נצח והוד תרין שוקין כו', וחב"ד הם בחינת המוחין. וזהו שכתוב ועל הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, שעולם הכסא הוא בחינת עולם הבריאה, ועל עולם הבריאה דמות כמראה אדם היינו בחינת עשר ספירות דאצילות.

אבל בחינת הכתר הוא אור מקיף שלמעלה מעשר ספירות בחינת אדם הנ"ל, ולהיותו בבחינת מקיף הרי הוא למעלה מהתחלקות והשתלשלות, וכלשון התיקוני זהר "לאו מכל אינון מדות איהו כלל", והוא למעלה מעלה מבחינת אדם דאצילות. כידוע שהכתר הוא בחינת גלגלתא שלמעלה מבחינת אדם.

והענין הוא, דעיקר פרצוף האדם הוא מן החוטם ולמטה שלכך אמרו אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם החוטם, והיינו משום שעיקר היכר האדם בהתחלקות האחד מחבירו הוא מן החוטם ולמטה, שמשם מתחיל ההתחלקות לעשר ספירות הנ"ל שהם יו"ד כחות הנפש, שהענינים הם הכלים לבחינת חכמה וכוונדע שהחכמים נקראים עיני העדה, והאזנים הם כלי ההבנה וכמו שכתוב אזן מילין תבחן, שעל ידי ששומע המילין יוכל להבחינם במוח בינתו, והידים הם כלי החסד וגבורה כי חסד דרועא ימינא וגבורה דרועא שמאלא, והרגלים הם נצח והוד, כי נצח והוד הם תרין שוקין, והפה הוא בחינת מלכות, שהוא ענין הגילוי לזולת.

ולפי ערך שינוי ההתכללות הכחות משתנה גם עור הפנים, וכמו שאנו רואים שגם באדם אחד משתנה זיו הפנים שלו, שלא בכל העתים פניו שוה, וכמו שכתוב בקין למה נפלו פניך, וכמו כן בשרי פרעה נאמר והנם זועפים, והיינו שעל ידי העגמת נפש נעשה שינוי שנפלו פניו, ולהיפך ברבי אבהו שצהבו פניו לפי שמצא תוספתא חדתא להיות כי חכמת אדם תאיר פניו, או כמו שמצינו במי שהוא כבעס ניכר תיכף ומיד בפניו שפניו מלאים קפידות, או המתבייש ניכר גם כן תיכף ומיד דאזיל סומקי ואתי חיורא, ובהיפך מי שהוא שמח וטוב לב ניכר גם כן תיכף, ונמצא כי באדם אחד עצמו על ידי התגברות כח אחד על זולתו משתנה זיו הפנים, וכל שכן באדם אחר על ידי שהרכבת הכחות שבנפשו מורכבים בשינוי מזולתו משתנה זיו הפנים.

ולכן עיקר ההכרת פנים הוא בפרצוף פנים עם החוטם דוקא, להיות כי מהחוטם ולמטה הוא כלי הגוף שמשתנים לפי ערך הארת הכחות פנימים, מה שאין כן בהפדחת לבדו אינו ניכר כל כך היכר האדם זה מזה להיות כי הפדחת הוא הכלי לאור הרצון שהוא בחינת מקיף שמתגלה במצאא, ובבחינת המקיף אין התחלקות כמו באור פנימי לכן גם בפדחת הוא הכלי לאור הרצון גם כן לא יש בו שינויים כל כך מזה לזה.

(תורת שמואל תרכ"ט ע' עז ואילך)

כולא קמיה כלא חשיב

שנאמר וסביביו נשערה מאד מלמד שהקדוש ברוך הוא

מודקדק עם סביביו כחוט השערה (יבמות קבא, ב)

והיינו משום שלגבי עצמותו יתברך מאחר שהוא מרומם ומתנשא בעצמיותו, הרי כל אור כחושך יחשב, וכמו שכתוב בזהר שאפילו אור צח כו' אוכם הוא לגבי עילת העילות, ולכן כל הקרב קמיה עצמות המאציל הוא יותר כלא חשיב, פירוש כל מי שהוא יותר קמיה, היינו במדריגה,

תקציר הדרך על מסכת יבמות

גם כשמכריחים אותו לעבור עליהן "יהרג ואל יעבור", ובשאר המצוות מודגש גם גדר המקבל "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם" כלומר לא זו בלבד שאין חיוב למסור נפשו על קיום המצוות, אלא שקיום המצוות הוא בשביל "וחי בהם".

וזהו ההבדל בין מס' ברכות למס' יבמות:

מהטעמים להתחלת הש"ס במסכת ברכות הוא שבה מדובר אודות קריאת שמע, שענינה קבלת עול מלכות שמים, שהיא ראשית העבודה "ראשית חכמה יראת ה'", ועד למסירת נפש על קידוש השם, כדרשת חז"ל במשנה סוף מסכת ברכות על הפסוק "ובכל נפשך" שבקריאת שמע, "אפילו הוא נוטל את נפשך".

וכיון שמצד קבלת עול מלכות שמים ומסירת נפש נעשה השלום בעולם רק באופן שהעולם אינו יכול להכריח את האדם לעבור ח"ו על רצונו של הקב"ה, כי במצב כזה יוצא האדם מן העולם, לכן מסיימת מסכת ברכות בענינים הקשורים עם יציאת הנשמה מן הגוף: "הנפטר מן המת כו'", "תלמידי חכמים אין להם מנוחה.. בעולם הבא" – בהתאם לעבודה באופן של מסירות נפש.

לעומת מסכת ברכות המדגישה את גדר הנותן, מסכת יבמות מורה על השלום בעולם מצד גדר המקבל, על ידי הבירור וההפיכה לקדושה. ובהקדמה שהסדר הרגיל הוא "וראה בנים לבניך שלום על ישראל" – "כיון שבנים לבניך שלום על ישראל דלא אתי לידי חליצה ויבום" (כתובות נ, א), שאין זה שלום. אמנם תוכנה של מסכת יבמות הוא – לפעול ולעשות שלום גם כשבאו לידי חליצה ויבום, ואז יש מעלה ביבום על חליצה בנוגע לענין השלום, כי א' "חליצה היא כעין קטטה ומריבה, שהיא מביישת וירקה בפניו על שאינו חפץ ביבום", משא"כ יבום שיש שלום בין היבם ליבמה (מהרש"א שם). ב' חליצה היא "אם לא יחפץ האיש לקחת את יבמתו.. להקים לאחיו שם בישראל" – היינו היפך השלום בינו לבין אחיו המת. משא"כ יבום ש"הבכור אשר תלד יקום על שם אחיו המת ולא ימחה שמו מישראל".

ואף על פי כן פועלת מסכת יבמות שלום גם כשלא חפץ ליבמה, והיינו על ידי חליצה, שפועלת שלום הן בנוגע להיבמה שע"י החליצה נפטרת מזיקת יבום ומותרת להנשא לשוק, והן בנוגע לאחיו שגם ע"י חליצה עושה טובה לנשמת אחיו כדאיתא בזהר (ר"פ חוקת. וציין לשם גם בב"ש אה"ע סי' קסה ס"ק ט).

וענין זה מודגש גם בסיום מסכת יבמות בענין דרישה וחקירה. דהנה מצד דבר תורה, הרי "נצטוינו לחתוך את הדין ע"פ שני עדים כשרים ואע"פ שאפשר שהעידו בשקר הואיל וכשרים הם אצלנו מעמידין אותן על כשרותן" (רמב"ם הל' יסודי התורה ספ"ז), ואף על פי כן יורדת התורה לגדרי המקבל ומצווה לדרוש את העדים ולחקר ולהרבות בשאלתן וכו', היות ולמעשה יתכן שהם מעידים בשקר.

ויתרה מזו יורדים לגדרי המקבל, עד כדי כך שמצד החשש שלא תנעול דלת בפני לוי, שהיו כאלה שימנעו עצמם מלהלוות אף שהתורה חייבה להלוות – עקרו חכמים דין תורה שחייבה דרישה וחקירה בדיני ממונות ואמרו ש"דיני ממונות אין צריכין דרישה וחקירה".

וכל זה מורה על השלום בעולם באופן שהתורה חודרת לגדרי העולם המקבל את התורה, ופועלת בו על פי הגדרים שלו.

(על פי ספר השיחות תנש"א ח"ב ע' 850-835)

דבר תורה אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה וחקירה.. ומה טעם אמרו דיני ממונות אין צריכין דרישה וחקירה שלא תנעול דלת בפני לוי.. תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך (יבמות קכב, ב)

כבר העיר המהרש"א נח"א שד' מסכתות נש"ס נסתיימו במאמר זה שח"ח מרזים שלום. שהם ברכות יצמות נזיר כריתות [ר"ת צניך]. ונדחק המהרש"א לפרש למה ד' מסכתות אלו דוקא ואין ענינם טועם לשלום. ולפענ"ד י"ל.. שענינם הוא לחוועלת השלום.. יחלק השלום לפי עניניו לד' מחלקות והן שלום בין הקצ"ה לאדם, בין אדם לחבירו, בין אדם לאשמו, בין גוף ונשמה, ועל אלו מרמזים עניני ד' מסכתות האלה וכו' (ערון לנר)

ויש לומר בזה על פי חסידות:

כללות ענין השלום נעשה בעולם על ידי התורה ש"ניתנה לעשות שלום בעולם" וע"י ישראל כמאמר רז"ל שישאל נקראים "שולמית", על שם שהם "אומה שעשתה שלום ביני ובין עולמי", ע"ז שקיבלו את התורה. ומזה מובן גם בפירוש המאמר "תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם", שהשלום בעולם הוא לא רק בעולם עצמו – שהנהגת העולם תהיה בדרכי נועם ובדרכי שלום, אלא גם ובעיקר בין הקב"ה והעולם. והענין בזה הוא – שהעולם מצד עצמו מטבע בריאתו נותן מקום ואפשרות ועד שיכול למשוך את לב האדם להנהגה שהיא היפך רצונו של הקב"ה. כלומר שהעולם מצד עצמו הוא מנגד לאלקות. ועבודתם של ישראל על ידי התורה היא לעשות "שלום ביני ובין עולמי" – שהעולם יתנהג ע"פ רצונו של הקב"ה ע"פ התורה.

ובפעולתם של ישראל על ידי התורה לעשות שלום בעולם, יש כמה אופנים ודרגות זו למעלה מזו באיזה אופן ומדה נעשה וחודר השלום – חיבור ואחדות האדם והעולם עם הקב"ה, והם הנרמזים בד' המסכתות שראשי התיבות שלהם הם "בניך" – ברכות יבמות נזיר כריתות.

וביאור ענין השלום במסכתות ברכות ויבמות:

הפעולה בעולם שלא יהיה מנגד לאלקות יכולה להיות בב' אופנים. או שלמות שהעולם לא נותן לכך, מכל מקום מוסרים את הנפש מבלי להתפעל מהנסיגות, ובלבד לנהוג כפי הוראת ודרישת התורה. אבל אופן נעלה יותר הוא שעניני העולם עצמם יתהפכו להיות עזר וסיוע לעניני אלקות. כמו ביציאת מצרים שאמרו לפרעה "גם אתה תתן בידינו זבחים ועולות ועשינו לה' אלקינו".

ובסגנון אחר קצת:

כיון שהתורה ניתנה מהקב"ה לישראל בהיותם למטה בארץ, שהרי "לא בשמים היא", יש בה גדרים שמצד הנותן – הקב"ה, וגדרים שמצד המקבל – ישראל, עד לגדרי העולם שבו ניתנה התורה. ובהתאם לכך, גם בפעולת התורה לעשות שלום בעולם, יש אופן הפעולה מצד גדר הנותן – הקב"ה, ויש מצד גדר העולם שבו ניתנה התורה.

ומהדוגמאות לזה במצוות התורה: החלוקה הכללית שבין ג' המצוות שיהרג ואל יעבור, לשאר המצוות שיעבור ואל ייהרג, משום שנאמר "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם", "ולא שימות בהם". ג' המצוות שיהרג ואל יעבור הן בעיקר מצד גדר הנותן, מבלי להתחשב כל כך בגדרי הפעולה על המקבל, אם ביכלתו לקיימן אם לאו, שלכן

מסכת כתובות

המשכת כח האין סוף

בתולדה נשאת ליום הרביעי (כתובות ב, א)

ולא כליל חמישי, כדאמר צפרק צתרא דנדה דליכא כחוצה דלא רמו זה תיגרא. כל שכן אם יעשה נשואין כליל חמישי דליכא למיתא שטרד צנשוין וכחוצה ולא יעשה (תוד"ה ליום)

כי על ידי הנישואין נעשה גילוי והמשכת כח האין סוף בנבראים, כי הכח להוליד בנים ובני בנים, ולדן וולד ולדן עד סוף העולם, הוא מכח הא"ס המתגלה בנבראים, וזהו דכח ההולדה הוא דוקא בנשמות למטה ולא במלאכים. ובהמות וחיות יש בהם כח ההולדה מפני שמקבלים

מכח הצומח שבארץ דיש בזה ג"כ כח הא"ס משום נעיצת התחלה בסוף. ולכן יש בני אדם שאין בהם שום חסרון ומכל מקום ל"ע אינם מולידים, לפי שההולדה הוא מהכח האלקי שהוא כח הא"ס שבהטפה, וצריכים תיקון רוחני, וכמו "אברם אינו מוליד, אברהם מוליד", שניתוסף לו אות ה"א, וידוע שזהו בחינת בינה, דהתגלות עתיק בבינה, ושרש ההולדה הוא מבחינת עתיק שהוא א"ס דפנימית הכתר.

וכיון שבנישואין נמשך כח הא"ס, לכן נעמד השטן כנגד זה ומעורר "תיגרא".

(על פי ספר המאמרים תרצ"ו ע' 47. תורת מנחם חכ"ג ע' 111)

עכשיו בחנויות! לקראת יום ההילולא ג' תמוז

אוצרות ברש"י

מבחר משיחותיו של
כ"ק מרן אדמו"ר
מליובאוויטש זי"ע
המציגות את דרכו
הייחודית בלימוד רש"י
על התורה

חלוקה מיוחדת לאוצר הספרים
בישיבות, כוללים ובתי כנסת.

לקבלת הספר השאירו הודעה
בתא קולי 072-2792079 או במייל:
2792076@gmail.com

54 ביאורים מרתקים ומחודשים בפירוש רש"י,
מתוך סדרת הספרים 'לקוטי שיחות' של הרבי מליובאוויטש.
שיחה אחת לכל פרשה, בתרגום ללשון הקודש ובתוספת סיכומים.

להשיג בחנויות הספרים המובחרות. הפצה ראשית: סכר אור החיים

הספר יוצא לאור ומחולק בישיבות ובתי הכנסת לעילוי נשמת
הרה"ח הרב יהודה ליב בן הרה"ח הרב פרץ ע"ה מאצקין